

Maa Hääl

Maarahva ajaleht

Nr. 125 (447).

Reedel, 25. oktoobril, 1935. a. 3. aastakäik.

Üksiknumber 5 senti.

Ilmub 3 korda nädalas.

Pühapäeval, reedel ja reedel.

Postiga 50 senti kuus.

Kes tellivad „Maa Hääl“ vähemalt 3 kuu peale, saavad „Perekonnaleht“ poole hinnaga, i. e. 25 senti kuus. Tellimisi võtavad vastu kõik posti-ajutised. Aadressi muutmise 25 senti.

Toimetus ja talitus Pilt nr. 54/58, Tallinn.

Telefonid: toimetus 449-85 ja 449-89, talitus 449-84, tellimised 449-86, kuulutused 449-87.

Toimetuse kättesaadavused tulla 10-12, talitus avatud tulla 8-17.

Otsite eluseltsilist

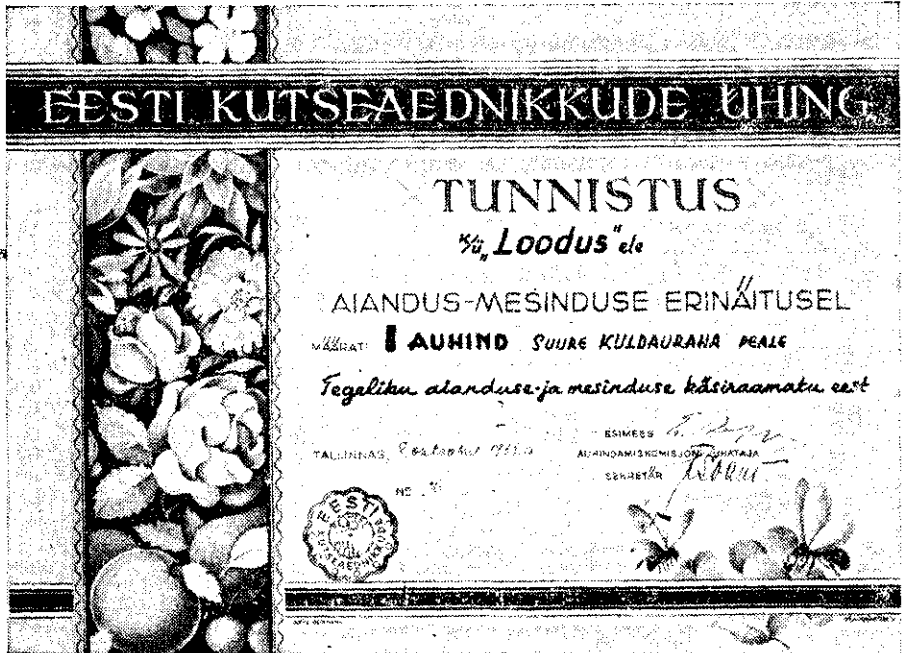
ja kohast inimest, kellega abielluda, siis kuulutage „Maa Hääl“.

Seda lehte loevad kõik maal ja peagi on soovitud elukaaslane leitud. „Maa Hääl“ kuulutamine on odav: iga lõna tuleb 4 ja pealkiri 15 senti.

Kuulutuse hind saata postmarkides või rahos ühes tähtsajaga meie talituses, Tallinn, Pilt 54-56.

Raamatuaasta praktilisim ja kauneim teos.

TEGELIKU AIANDUSE JA MESINDUSE KÄSIRAAMAT

3 köites

ilmub hoopis suuremana ja täielikumana kui alul välja kuulutatud, kuigi hind jääb endiseks: 15 vihku (5 vihku köites) sisaldavad kokku üle 1800 lk (esialgselt väljakuulutatud 1700 asemel), umbes 1400 pilti, kaarti ja plaani (väljakuulutatud 1000 asemel), neist 42 mitmevärvilist tahvli erilistudel.

Peatoimetaja:

J PORT

Kaastöölised:

K. Hinno	G. Randmaa
O. Kramer	E. Roots
E. Lepik	A. Siimon
L. Lepik	J. Soo
A. Mätlik	V. Sorma
A. Prima	K. Zolk

Esimesed 2 köidet

sisaldavad ülevaate

aianduse ajaloolisest arengust, taime chitusest ja elust, maaharimisest ja väetamisest, kasvuhooetest, lavadest, keldritest, aiatööriistadest, puukoolist, viljapuualast, marjaalast, kõõviljaalast, koduveini valmistamisest, hoidistest, aia- ja puude turustamisest, taimehaigustest, taimekaitse tõrjevahenditest ja toailledest.

Terve teos valmib lähema 2-3 kuu jooksul.

EELTELLIJAILE SOODUSTATUD HINNAD:

Kohemaksetavas rahas:

	Vihkudes	Köites
kuni 5. XI 1935	Kr. 25.—	Kr. 34.—
„ 25. XI 1935	Kr. 27.—	Kr. 36.—
„ 25. XII 1935	Kr. 30.—	Kr. 39.—
„ 25. I 1936	Kr. 33.—	Kr. 42.—
„ 25. II 1936	Kr. 36.—	Kr. 45.—

Järeilmaksuga:

	Vihkudes	Köites
kuni 5. XI 1935	Kr. 30.—	3 osas à Kr. 10.—
„ 25. XI 1935	Kr. 33.—	3 osas à Kr. 11.—
„ 25. XII 1935	Kr. 36.—	3 osas à Kr. 12.—
„ 25. I 1936	Kr. 39.—	3 osas à Kr. 13.—
„ 25. II 1936	Kr. 42.—	3 osas à Kr. 14.—
„ 25. III 1936	Kr. 45.—	3 osas à Kr. 15.—

Iga osamaksu tasumisega saab tellija kätte 5 vihku (1 köite). Köited on nahk-seljaga, kullaga trükitud, rohelistes kaalinguris mitmevärvilise eespaberiga.

„Tegel. aiand. ja mesind. käsir.“ vihke ja köiteid üksikult müügil ei lasta. Eeltellijatele saadab kirjastus raamatud kätte omal kulul.

K-U. „LOODUS“
Posti jooksev arve nr. 2055.

Maitsekas peakate.

Riigivanem K. Püts

Peaministri asetäitja K. Cenpalu

täis täna hommikupoole linnaagronoomi Wiirsoo saatel vaatamas Eismaa raba, mis Tallinna linna poolt on välja antud asunduskruuntideks. Rabas läib juba asundamistöö. Riigivanem tundis huvi tööde käigu vastu ja tutvus ühistasjalitult sealse otukorraga.

õidab pühapäeval, 27. okt., Rõugesse ja Võrru. Ajamaalid Rõuge kihelkonna osakonnad ja seltskondlikud organisatsioonid korraldavad pühapäeval Rõuge kihelkonna rahvuspäeva. Sel puhul peetakse Rõuges pühapäeva hommikupoolel vabandhuatus, kus kõnega esineb peaministri asetäitja K. Cenpalu.

Samal päeval Võrus on raamatuaasta juubelilaulus kell 4 p. l. „Kandis“. Muusilõneleb peaministri asetäitja K. Cenpalu.

Põllumehed!

OSTAME käesolevat hooajal suuremal hulgal häid

kuivatatud kaeru, segavilja ja otri

makstes kõrgemat päevahinda.

Põllumajanduslik Keskühisus

„ESTONIA“

Jaani tänav 6, Tallinn.

Kaubanduse osakonna telefon 446-06.

Tallinnale ja Tartule kindel ehituskava.

Linnavalitsustele ja teedeministeeriumile antakse suuremad õigused.

Wastaw seaduseelnõu esitatud majaanikluse tojale ja linnavalitsustele seisutoha võtmiseks.

Teedeministeeriumil on väljatöötamisel seaduse eelnõu, millega tahetakse määrata kindlaks meie suuremate linnade, Tallinna ja Tartu edaspidised arenemise sihtjooned. Wastawalt sellele kannab väljatöötamisel olev seadus nimetust: „Tallinna ja Tartu linnade väljaehitamise seadus.“ Seaduse kavadid on esitatud tutvunemiseks ja seisukohtade avaldamiseks Tallinna ja Tartu linnavalitsustele ja majaanikluse tojale, kusjuures on palutud anda mõlema linnavalitsuse seisukohtad õige pea. Kuigi seaduse elluviimise küsimus on tunnistatud kiireks, ei pea linnavalitsused kindlasti võimalikuks sellist laialtulatust seaduse eelnõu waadata läbi kiires korras ja loodavad seda teha alles paari kuu kestel.

Õiguseelise aastail on meie linnade ehituspoliitika talbumud jüdalinnade linnatöötajate. Eriti märgataw on linnade kasvamine linnatöötajate arvul olnud aga Tallinnas ja Tartus, kus on tekkinud juure täiesti uued linnatöötajad. Samal ajal on seisnud aga jüdalinnad peaaegu jama olukorras, nagu nad olid wabariigi algupäewil peale. Sellest tingituna esineb eriti Tallinna jüdalinnas väljaehitamata

trunte ja maa-alasid, mis rikuvad linna üldilmet ja jätwamad jüdalinnale alevi mulje.

Käewatortas olema seadusega tahetakse anda tõuget Tallinna ja Tartu jüdalinnade väljaehitamisele ja ajakohastamisele. Ühtlasi peab uus seadus andma võimaluse aimult tulekindla materjali tarwitamise jüdalinnade ehituste juures.

Tallinna ja Tartu linnade väljaehitamiseks tahetakse uue seadusega anda linnavalitsustele kui ta teedeministeeriumile seniseks suuremad õigused ja wolitused. Nii näiteks tahetakse anda wõõrandamise wõimalus jüdalinnade rajoonides asuwate ehitustruutide kohta, millede omanikud ei asju oma ehitustruuti ehitamisele teatud aja kestel. Selle õiguse kasutusewõtmiseks määratakse linnad rajoonidesse.

Ühenduses sellega tahetakse jilteerida kõnealolewa seadusega ehituskawade, hoonestamise, ehituskawade jinnitamise ja paljud teised sellega seõs olewad küsimused.

PEREKONNALEHT

peletab igavuse.

Raadio wõitib wõitusest kõoma suuremate platjidel ja ta teistes jüdalinnades on üles pandud hiigla raadio wäljühaldajad, mille lauda rahwale teatatakse wärstemaib jõuandjate kättes. Wõidu teateid kuulatakse aga wähe ja harwa. Pildil üts jarnane wäljühaldaja Noomas Piazza del Popolo wäljatul.

Uued eraldusmärgid politseile.

Kordnikele järjekorranumber rinnale.

Politsei juhtkonnal on kawatjus juba lähemal ajal varustada logu politsei personaali erilise politseimärgiga, mis oleks välispolitseinikele nende teenistuskohuste täitmisel rinnal kantav, kuna kriminaal- ja poliitilise politseiametnikud kannaksid seda oma erarühmade juures pintsli remaari all. Uus märg oleks selleks, et kodanikel politseiga tollu puutudes oleks tervem nendega ametasju oienada.

Pragu tentawasti puuduwad näitels kordnikel, wanemkordnikel ja allkonstaablitel järjekorra numbrid wõrmitietuse juures, nagu see oli waremalt. Juhtub, et kodanikul on tarwis kordnikuga asjaoiendamisel wiimase isikut teada saada, siis peab politseinik ette näitama oma ametunnistuse wõi awalbama oma nime. Uuel märgil on aga see hea omadus, et sellel on

tähendatud muuseas ka politseiniku järjekorra number. On nüüd kodanikul tegemist politseiga, siis ta näeb lohe ta numbril, ja tal on hiljem politseiniku isikut terge kindlaks teha. Pealegi on numbril meelepidamine iseenda kergem kui nime meelepidamine.

Samuti ka kriminaal- ja poliitilise politsei ametnikud. Ka nemad praeguse korra järele peawad kodaniku nõudmisel ette näitama oma ametunnistuse. Oles aga warustatud wastawa politseimärgiga, näitab ametnik seda ja kodanikul on selge, et tal on tegemist politseiga ilma, et ametnikul tarwis näidata oma ametunnistust.

Märgi lamand olewasti juba walmis ning kuuldawasti juba lähemal ajal saadetakse need kätte kõigile politseinikele.

Etsportmunad 116 senti kilo.

Hinnatõus 50 senti kilolt.

Reedel, 25. sept. noteeriti Tallinnas meie etsportmunade tellimiseks hinnaks 116 senti kilogramm franko kogumispunkt. Selle järgi makswad etsportöörid vähemalt 50 gr. raskusest munadest 65 senti kümme eht 13 senti paar; 55 gr. raskusest munadest 68 senti kümme eht 19,6 senti paar ja 60 gr. raskusest munadest 71 senti kümme eht 14,1 senti paar.

50 gr. raskused siseturu munad 51 senti kümme, üle 50 gr. rasked siseturu munad 55 senti kümme.

Toobud noteering on 50 senti kilolt kõrgem moodunud nädalal noteeritud hinnast. Noteeringu tõusu põhjustab tõenenud munahind ja asjaolu, et riiklik tagasihindamunahindade kindlustamise fondi ära on jäetud.

Talu põles paljaks.

Sõames logu wiljajala ja wallaswara. 25. sept. 25. oktoobril. Kellapäewa õhtul tulla 9 palju Wõrumaal, Misso wallas, Kaubi külas läks põlema Alfred Adamsoni elumaja ja reh, mis olid ühe katuse all. Hoone põles täiesti maha, samuti tõrwat asju wiljakuuri, lugu tuli üle kandis. Oetkesele jäi logu talu wiljajala: 25 toorimat taeru, 10 toorimat otri, 3 toorimat nisu ja 3 toorimat tatraid. Ära põles ka talu wallaswara. Omanik hindab kahju 4000 kr. peale. Hooneid olid kindlustatud walla wõastat. tulekindlustuse seltsiga 1000 kr. eest. Arwatawasti sai tuli alguse lüdemast wiljakuurimise ajajust.

Wõrumaal sajab lund.

Kogu Euroopas sajab lund. Wõrumaal teatatakse: reede hommikul tulla 5 palju hollas sin tihedalt lund sabama, mis wälts lund tulla 10-ni. Lumesadu haaras terme Wõru maakonna. Nüüma oli 4 kraadi. Hiljem temperatuur tõusis ja lumi lulas ära. Tartu linnaoma andmetel reedel jadas mitmel pool Eesti lumelõrvi ja õffel õhujoojus langes alla nulli. Sajab lund wõrumaal logu Euroopas.

Raupäewa ei enustataffe: õfel tõnu lund tormiseid, päenalt wõhõ nõrgemaid idakaarte tuuli, pilwes, lade-meid, temperatuur weidi tõrgem.

3 kraadi ilma. Kellapäewa hommikul oli Wõrgas efinene suurem sügise lülm, kus soojamõõisa näitas 3 kraadi ilma.

Ninult 3 kuiva päewa.

Omapärase retordi on püstitanud ilmasit wiimase kuu jooksul. Nii on Wõrumaal alates 23 septembrist lund 23 oktoobrini olnud waid 3 kuiva ja ilma wihmata päewa.

Tallinna turg.

Toiduainete hinnad Tallinnas turul 25. oktoobril. Täname turg taunis elaw. Maainimefi wõrdlemise rohkesti turule tulnud lihaga. See ja lambaliha hinnad weidi langenud, weike ja wõikaliha hind endine. Wõikaliha hinnad tõusnud. Piha. Sead termelt 53-60 f. lg., sealiha kilowõiti 63-80 f. lg., loomaliha weer. 25-45 f. lg., loomaliha kilowõiti 35-65 f. lg., wõikaliha termelt 40-65 f. lg., wõikaliha lg. wõiti 45-80 f. lg.; tapetud lambad 25-38 f. lg., lambaliha kilowõiti 35-50 f. lg. Tapetud lanad 60-160 f. ll., tebred 200-230 f. ll., tosuparbid 150-200 f. ll., metsparbid 75-10 f. ll., pillid 60-70 f. ll., talluriid 115-130 f. lg., tapetud haned 110-130 f. lg. Kalad. Wõrsked rähmed 15-18 f. lg., lacifad 25-40 f., sammeljad 40-45 f., anilõhed 150-250 f., lohjad 100-150 f., anilõhed 100-150 f., ahwenad 25-35 f. gerjad 100-150 f. ahwenad 25-35 f.

Purjet Wormsi all maadikul.

Wormsi, 25. oktoobril.

Täna õõjel tulla 2 ajal jooksis ühemastiline Wormsi purjel D. 117 Wormsi tule torni alla maadikule. Soareft asub laewa weerand miili eemal. Purjel oli tühi ning teel Tallinnast Wormsi. Maadikule jooks jänbis pimeduses ning teel efinime isitlu. Saewaomani loobab laewa omal jõul maadikult wabastada.

„Kalewipoja“

iluwäljaande, Eesti ajaloo 1. köite ja loguteose „Maamatu oja Eesti arengus“ tutvustamiseks on trükitud nägusad pildiriklad broshüürid, neist „Kalewipoja“ broshüür wõru-trükkis ja uubjel, pergamendi tugemusel „Kalewipoja“ paberil. Broshüürid on saadetud kõigile isikutele ja asutistele, kelle aadressid teada. Kindlasti on aga weel paljud, kes tahaksid teostega tutvuda ja huwitawaid broshüüre saada. Nõid need pöördugu selleks Eesti Kirjanduse Seltsi poole Tartu, kust broshüürid ühes MA poolt soomitatud raamatute nimestikuga ju. materjaliga hinnata wälja saadetakse. Nii on kiirewõitui, seit ainult weel oktoobri lõpuni wõib tellida nimetatud teoseid lümi 40 profi. hinnatandusega, millest soodustust waewalt üllski raamatu oja tahab tatutamata jätta. Nii makjab „Kalewipoja“ ette tekkides broshüürit 3 krooni (hiljem 5 krooni), kullaga riibekõites 5 krooni (8 kr.). üleni nahkkõites — woolitud kullakõites, 8 krooni (12 kr.). „Maamatu oja Eesti arengus“ hind nüüd 2 kr. 50 f. (pärast 4 kr.), poolnahkkõites 4 kr. 50 f. (6 kr. 50 f.), ja Eesti ajalugu 1. — praegu 5 kr. (hiljem 7 kr. 50 f.), poolnahkkõites 8 kr. (11 kr.).

Etteilmise saabus kirjastusele ka tõesti rohkesti, mõni päew enam kui 100 isikut. Paljud telliwad mitu eksemplari korraga, seit Eesti Maamatu-Naatal pole ette näha nägusamat jõulufinli kui „Kalewipoja“. Kõrgemad riigi, teaduse, kiriku, kirjanduse, tööstuse jne. juhid on sammunud ees ja omad tellimised annud efineste hulgas. Sisse maksia tarwisef tellimisel (posti jooksuwal arwelu ur. 20-36) ainult 2 kr. 50 f. iga teose eksemplari pealt, muu oja lunaga raamatute saamisel nowembrilku lõpul. Kõigi teoste, eriti „Kalewipoja“ hind on MA toetuste ja suure trüki tõttu 3 korda madalam selle raamatu tavaliisef hinnast — ainult 3 krooni 1 kilogr. kaaluwa wõruwõitidaga suurteose eest!

Kallidus ei ole enam takistuseks, et eestilaste tähtsaim raamat, eesti rahwameepos iluwäljaandese wõiks leida teed igasse eesti kodusse!

haugid 40-50 f., turjad 25-30 f., kilud 25 f., wimmad 25-30 f., hiad 80-110 f. kilogr. Piimasaadused. Taluwõi 160-170 f. lg., lauawõi 180-185 f. lg., hapukoore 100-110 f. lg., tohupiiim 30-35 f., juust 75-150 f. lg. Aed- ja juurwili. Wõrsked kapsad 8-10 f. lg., hapukapsad 20-25 f. lg., peebid 12-15 f. lg., hapud kurgid 2-6 f. ll., kõrwits 10-15 f. lg., kaolid 10-12 f. lg., porgandid 13-15 f. lg., kartulid 4 f. ll., 45-55 f. 20-kr. määst, tomatid 50-80 f. lg., rebijed 5-8 f. Nmp. Dunab ja marjad. Sunab 5-25 f. ll., pirnid 15-30 f. ll., jõhwikad 10 f., pähklid 35-40 f. ll. Kaunamunad. 12-15 senti paar.

2 karastust!

sest ka Nivea-hambapasta on karastav. Katsetage kord ja teie veendute tema häduses ja värskendawas mõjus. Nivea-hambapasta kõrvaldab halva suuleha; kui tarvitate seda hambapastat on teie väljahingus alati puhas ja värsk. Nivea-hambapasta väärilb oma nime, ta on hea. Werner Mehks, Tallinn, Vene 19, Tel. 455-38

Suur tuub maksab

Abessiinia walmistab wõsturünnakule.

Itaallased jatkawad pärismaalaste oma poole meelitamist. Diplomaadid sõda sumbutamas.

Tänaste teadete järgi on seiskord Abessiinia sõjajärgel järgmine: lüna põhjas, kus pind on hästi ette walmistatud Tigre lohalite pealitse ületuleluga, itaallastel arwatasse olewat kawatjus alata uut pealetungi 28. oktoobril, mis on sahtsibide Rooma peale marsimise 13. aastapäew, jatkawad lõunas kindral Graziani armee mototseeritud ojad lennukite toetusel ebasitungi Uual-Ualifit loodepoole Sassa Baneh shtis, nagu telegrafseerib Reutersi korrespondent. Sassa Baneh on tähtis teelus Japani jõel, Harrarijt lagupool. Itaallased olewat walunud Ogadeni lõrwaliisema oja oma ebasitungi aluseks. Nende eesmärgiks on mööda minna Abessiinia wägebeft ja eraldada mit-

med Abessiinia garnisonid. Suurem neift garnisonidest asub Gorahais, mis on tähtis laaramaniteede sõmpunkt. Ual-Ualifit on Sassa Baneh'sse umbes 250 kilomeetrit. On ette näha, et itaallased ei leia isijst wastupanu enne, kui nad on suure oja sellest distantsist juba sooritanud. Abessiinlased ewatseeriwad juba Adot ja Merjit, kui ta teift lohti Ual-Ualifit põhjapool, millede hoidmine on saanud neile wõimatus Berlogubi langemise tagajärjel. Jälle täib kuulbus, et itaallased tarmitawad mürgkaas, ja leepärast Abessiinia lõunafraanti wägebe ülemluhataja Nafibu olewat annud käsu mürgitada taganemisel käik laewad.

Abessiinia sõjajamistri Mulugeta 70.000-meheline wägi, kes mõne päewa eest algas Abdis Abesaji rännakut Dessie shtis, olewat juba 130 kilomeetrit ebasi jõudnud. Läästatawates külabes ühinewad selle wäega tuhanded mehed. Külabest läbi minnes sõjawägi rekwireerib kõit toiduained, mis leitasse. Wahel maksetasse rekwireeritud toiduinete eest, wahel mitte. Mulugetal on kaafas mitusada teenijat ja palju naifi koormatud hobuetsittega. Sõburid magawad lahtise taewa all, Mulugeta ja juguharude pealitse aga tellides. Abdis Abesas leitatakse ametlikult ümber kuulbus, nagu oleksid itaallased juba wõlutanud Datalle linna.

Saladuslik Itaalia lennukite transport.

Kuidas läksid Itaalia lennukid Abessiinia rindele? Läbiwedu Suezil kaalust keelatud. Oletatakse õijet lendu üle kõrbede.

Kairo, 24. okt. Teade, et neil päewil üks Itaalia lennuk oli sunnitud maanduma Suudanis, jektab mõndagi, mida seni ainult aimati. Itaalia lennukite saabumine Aafrika sõjarindele moodustab praeguse sõja jalapärasesse peatükki. Pärast 8. augusti, kui Itaalia minister Luiggi Rassa ühes lennukiga leiti sõlaspõlemul kõrwes 30 km. Kairost, ei ole ükski Itaalia sõjalennuk Kairost peatanud. Kuibas siis — nii küsitakse — saabusid Eritreasse need 400 sõjalennukit?

Suezil kanali läbijõidu määruste kohaselt on tanal amatud sõdurite ja igat liiki sõjavarustuse, mitte aga lennukite transportiks. Muudugi, nii arwatasse Egiptuses, möödi üksikud lennukid lahtimontseeritud muu warustuse hulgas läbi minna. Kuid millisel teel läks Sassa-Baneh'sse suurem oja Itaalia lennukid, jääb endiselt saladuseks. Arwatasse, et lend toimus üle mööra territooriumi pimedatel Aafrika õõdel ja wäga suures kõrguses. Kui nii, siis see lend oleks ükski hõlgesaawutuselõks õhujõudu ajalooõ.

Salapärane lend pidi algama Tripoli'st ja minema kuni Egiptuse Suudanini ja Prantuse Keisr-Aafrika piirini. Seal, mõneft lennukimata peatuskohast pidi tehtama wiimane, 1200 km. pikkune hüpe Eritreasse. Uleerõu tergendas asjaolu, et suurem oja lennukest on tühi kõrb ja et wahemaa Khartoum (Suudanis) kuni Asmarani (Eritreas) oli Itaalia eralendurite poolt juba warentini hoolikalt läbi uuritud. Jgal juhtumisel on Itaalia lennukite Aafrikasse saabumise tee weel isijst selgitamata.

Rahu tingimused.

Paris, 24. oktoobril.

ETA. (Neuter.) Seiskord rahulafete asjus, millede Prantuse peaminister Laval mängib juhtiwat oja, näib olewat praegu järgmine: Itaalia ootab järgmist Briti jammu Wahemeres, enne kui ta annab oma nõusoleku rahutingimuste arutamiseks. Prantuse ajakirjanike kuulmist mööda Laval olewasti juba saanud Mussolini teatawaid wihjeid, mis Laval olewat ebasi annud Briti juurkaaditule. „Transjangear“ kuulmist mööda wõidawat rahu toota järgmist tingimustel: 1) Itaalkaste poolt otupeeritud Abessiinia maakonnad ühendatakse Itaaliaga. 2) Itaaliase antasse rahwaste liibu laudu manbant Abessiinia mitteamhaari prowintside üle. 3) Abessiinia amhaari prowintsid seatakse rahwuswahelise ülemlawituse alla, kus Itaalia on otustaw mõju.

Rahu jaluleseadmiseks diplomaatlikul teel ei ole lootust.

ETA. (Neuter.) Nagu nüüd paistab, et pane Londoni informeeritud ringkonnad suuri lootust diplomaatlikele pinnalatsumistele, mis hiljuti Roomas ette wõeti rahu jaluleseadmiseks.

Mussolini pole awalbannud soowi rahuläbirääkimisteks.

ETA. Prantuse wälisministereerium teatab Pariisil tehesde ilmunud teate kohta, nagu oleks Laval eistanud Briti juurkaaditule Mussolini poolt awalbatud soome Itaalia-Abessiinia tüli likwideerimiseks, et läbirääkimistel Laval ja Briti juurkaaditule wahel ei ole sellisest Mussolini algatuselt juttu olnud.

200 pommiga haawati 7 sõdurit.

Garrat, 25. okt. ETA. (Neuter.) Neli Itaalia lennukit pommitasid Gabradaret, pildubes rohlem kui 200 pommi. Seitse sõdurit sai haawata.

Abessiinlased mürgitawad laewe.

ETA. (Neuter.) Gorahai ümbruskonnas on ajetatud laewade lähedale lotid arseenituga, mis lohe laewadesse tühjendatakse, kui Gorahai laiesjad nõuwad, et nad ei jõua tagasi lüüa itaalkaste ebasitungi. Jaituwad wihjajõud Ogadenis takistawad itaallasi algamaft takalactungit Uebbe Shtideli orus, mis on häredate otupeeritud Abessiinia poolt. Ginnast läheneb ras Destä 150.000 takalactungihimulise sõduriga selle piirkonna juunus.

Seiskord muutufeta.

Roma, 24. oktoobril. ETA. Presji ja propaganaministereerium awalbas täna järguise teadaande seiskorra kohta Abessiinia sõjajäljel: Kindral de Bono telegrafseerib, et ei ole midagi märkimiswäärset teatada Eritrea ja Somali frontidest. Kuna lohalitid elanikud suhtuwad meile soõdjalt, siis jaitub Tigres meie eelwägebe ebasitungi Adigrat-Wdua-Msumi frontid ees.

Nobeli auhind prof. Spemannile.

ETA. Stockholm, 25. okt. Nobeli auhind füsioloogia ja arstiteaduse alal määrati eile professor Hans Spemannile Freiburgis.

„Rahwas suhtub“

wäga heatahtlikult „Maa Häälõse“ ja sellega on olnud juttu, lubab ifka jälle tellida“, kirjutatakse meile Wastje-Kuustest. Ja kus ei oida „Maa Häälõse“ rahhul! Peale uudiste toob ta taluajaid nõuandeid ja häid õpetusi. „Maa Häälõse“ tellijaid on nüüd juba kaks korda rohkem kui minewal aastal sel ajal. See näitab, et „Maa Häälõse“ on tõesti wäärt lugeda iga maainimejel. Sellepärast on meie hüüdlause:

„Maa Häälõse“ igasse tallu!

Wähe on neid naabreid, kes „Maa Häälõse“ ei tunne, aga küllalt neid, kes seda head lehte weel ei telli. Selgitage neile, et „Maa Häälõse“ puudumine annaks end walujasti lunda ja tooge 2 uut tellijat juurde. Nüüd on õige aeg tellida 1. nowembrist aasta lõpuni. „Maa Häälõse“ makjab selle aja peale 1 kr. Kõlme kuu tellijad ajawad tellida jutuajakirja „Peretonnalehte“ poole hinnaga. Tellimisi wõstawad wõastu kõit postiafuitjed.

Majandusnõukogu pooldab linahinna kindlustamist.

Tööstuse kontrollinspektor tuktus läbi.

24. sept. õhtul riigi-majandusnõukogu koosolekul laub. tööstusloja jaotis võeti 1. lugemisel vastu linatööstuse eendamise seaduse eelnõu, kuna tööstuseinibajate J. U. S. t. ja A. M. S. ta eestijele — tööstuslojate ja laubanduslojate ettemõtte riikliku kontrolli seaduse põhjalajatele — otjastati rõõmu enamusega mitte läitu anda.

Sead. valitjate poolt riigi-majandusnõukogule esitatud linatööstuse seaduse eelnõu on stabiliseerida meie linatööstust, mis viimastel aastatel on olnud väga ebastabiilne ja näidanud tagasihüppavat tendentsi. Mõned aastad tagasi olid linahinnad maailmaturul niivõrd mabalad, et ei tosinud enam tootmistulust. Põllumehed löid linatööstusele käega ja see põllumajanduse tootmisaru hallas Eesti väija jurema. Nüüd, kus linahind maailmaturul juba paar-kolm aastat õige kõrge, on meil ta linatööstusele jälle rõõm rõõhu halatub panema. Kuid niisugune olusord on ebastabiilne.

Et meie linatööstust stabiliseerida, selleks näeb teotjolew seadus ette linahinna kindlustamist, lina väljaveo korraldamist, lina laubanduse ja linaharimise korraldamise sisetiigis ning lina väljaveo, tollkoostu ja kvaliteedi kontrolli korraldamise.

Linahindade kindlustamiseks luuakse linahindade kindlustamise fond. Määratatakse kindlasti lina kestmine hind, mille juures lina tootmine on veel tulum. Kui linahind tõuseb üle selle kestmise hinna, siis võetakse linaeksportööridelt igalt eksporditavast lina kilost fondi heaks maksu, kui aga linahind langeb alla kestmise taseme, siis maksetakse fondist ekspordööridele juure.

Seaduse arutamisel majandusnõukogus tekkisid elamad läbirääkimised. Alibielt leidis leadus pooltamist, mõnel poolt sooviti näha aga väljamaid parandusi mõnes seaduse paragrahvias.

Võibki seadus 1. lugemisel vastu. Tööstuseinibajate A. Gustavsoni ja P. M. S. ta poolt majandusnõukogule käigu andmiselt esitatud tööstuslojate ja laubanduslojate ettemõtte kontrolli seadus, mis loju meie tööstuse ja laubanduse tahad seada tugewa riikliku kontrolli alla ja

jelleks ette näeb kontrollinspektor instituti sisseajamise majandusministereumi juure, leidis majandusnõukogu liigete poolt teravat armustust. Seiti, et meie tööstus ja laubandus on niigi küllalt riikliku kontrolli all ja omajagu juurendab seba kontrolli veel valitjuse teotjil olem tööstusleadus. Tööstuseinibajate seaduseelnõus on aga juba üle piiride mindub ja selle seaduse maksmapanel halvaks meie tööstust ja laubandust.

Veale seaduseelnõu esitaja kaitseõnet oma esitjete armustajid paar majandusnõukogu liiget terawalt esitatud seadust ja siis tehti esitjega lühike lõpp: majandusnõukogu otjastas sellele seaduseelnõule läitu mitte anda.

Selle järele lõpetati ka koosolek, kuigi pääwatorras oli veel paar seaduseelnõu ja riikliku lullfaat-leskuloosi wabriku ajutamise sikkimus Rehra.

Järgmine majandusnõukogu koosolek peetakse teitjapäewal tell 4 p. l.

Lähemast linahinna kindlustamise eelnõust 9. küljel.

Kuulus Prantsuse lendur Tallinnas.

D. Costes'i teened lennusaunduse alal.

Pildil — ookeanilendur Costes (keskel) Prantsuse saadikuga Brudère'iga Tallinna jõudmisel.

Neljapäewal tell 16.15 Tallinna eralennuwäljale saabunud „Derulusti“ reisilennutiga jõudis tuntuud prantsuse pillamaa- ja ookeanilendur Dieudonne Costes Tallinna. Teba oli eralennu-jaamas wõtnas wõstu Prantsuse laadil Tallinnas, kes jõudutas lenduri oma autol linna. D. Costes jäab Tallinna linnawõsti laupäewani, peatudes hotell „Christo-lias.“

Tuntuud lenduri saabumine Tallinna. kes jooritunud rõõhde taclamurdwaid lennureitli, nagu lennud üle Alandi ookeani selle loina- ja põhjaolades, kis lend Tokiost Pariisi, kis Pariisist otse New Yorki, kis 5.000-kilomeetrisine lend Pariisist Diast, mis-juure me laattis lendur 39 tunniga, püstitades uue maailmarekordi jne.,

Costesi wõlmuses ja riitufes ilmneb härrasmeheilik hoolimatus,

misjuurega peamad end küal isfud, kes jaawutunud elus kindla seisukohta. Ta lannab harilikku kübarat, turdiga laia, tumedat, sportilist sõites fügismanilit ja heledaid seanahtajid findaid.

Lendur kapten Costes'il on reedel arwatawasti kollupunkte meie lennusaunduse juhtiwaimate tegelestega, kuna ta jooritab reitji oma firma, Prantsuse tuntuud lennutimootorite ja lennutite tehase ülesandel.

Reeb, kes Costes'i wälgetawad tema waremast talaslaigust Tallinna, mille ta soo-

ritas teemides veel Prantsuse sõjawäes toos Gestit klastanud Prantsuse lennuwäe estadrilliga, wõitid märkida, et lendurite pole aastad jäinud amaldamata mõju: lenduri nägu kannab juba küpsetes aastates mehe tunnuseid.

Costesi wõlmuses ja riitufes ilmneb härrasmeheilik hoolimatus, misjuurega peamad end küal isfud, kes jaawutunud elus kindla seisukohta. Ta lannab harilikku kübarat, turdiga laia, tumedat, sportilist sõites fügismanilit ja heledaid seanahtajid findaid.

Lendur kapten Costes'il on reedel arwatawasti kollupunkte meie lennusaunduse juhtiwaimate tegelestega, kuna ta jooritab reitji oma firma, Prantsuse tuntuud lennutimootorite ja lennutite tehase ülesandel.

Reeb, kes Costes'i wälgetawad tema waremast talaslaigust Tallinna, mille ta soo-

Eesti ja Itaalia sõpruse kinnitamine.

uus Itaalia saadik ehtas riigivanemale wõltufes.

Neljap. tell 12 p. esitas uus Itaalia saadik Vincenzo Ciconardi Kadrioru lossis riigivanemale oma wõltkirja. Wõltkirja üle andes ütles ta:

„Itaalia jaadab oma kõige otsetohejemate loomidega riigijuhji ja wabariigi walitjuse tarka ja selgetnägewat tegetust Eesti rahwa heaolu ja edu saawutamisteks.

Itaalia on itka olnud elawa jümpantia tunded Eesti rahwa vastu ja ta on itka pidanud tema walitjusega jüdamlikku wahetorda. Rahhiklik walitus joowib, et see wahetord muutus veel tihedamaks, arwates, et seega mõlemad riigid aitaksid kaaja rahu alahoidmisteks Euroopas ja ühijele püüdele, jõuda peale wiimaste aastate kriitilisele joatufe ajajärgule.“

Wõltkirja saadikult wõstu wõttes ütles riigivanem:

„Mees elamalt liigutatud loomideks, mis teie mulle wäljendajate Itaalia nimel, palun teid uskuda, et Eesti walitus ja rahwas on itka tõrgelt hinmanud suure Itaalia rahwa püüdeid ja saawutusi inimtonna kultuuri ja heaekstajahu ebaarendamisel. Teie ekstjellents on nüüdama heaks arwanud alla kriiputaba meie maid ühendawaid elawa jümpantia ja jüdamitluse sibe-meid ning mulle kinnitaba Itaalia walitjuse joowi neid ebaaj arendaba. Teie wõtte olla kindel, et Eesti walitus on täidetud samadest joowidest, ning mõite uskuda, et tõit minu ja wabariigi walitjuse püüdeid

Pildil — saadik V. Ciconardi sammub mööda autotpaniit. Tema kõrwal direktor Mõder wälisministeeriumist. Tagapool linna komandant kolonel Juntur.

on juhtitud nende sibeemete tihendamisteks.“

Uus Itaalia saadik comm. Vincenzo Ciconardi, on jündinud Napoli 5. aprillil 1880. a. Diplomaatilise teenistuses astunud 12. märtsil 1914. a. 1920. a. ministrite nõukogu prefidiumi teenistuses. 28.

weebruaril 1924. a. nimetatud jaatonna sekretäriks. 25. jaanuaril 1928. a. ühendatud jaatonna nõunikus. 1928. a. presidibüroo juhataja wälisministeeriumis. 1929. a. nimetatud ambasjaadi nõunikus Berliini. 24. novembril 1933. a. nimetatud ministriks Teherani.

Murik & Kai oli hukkumise ohus

Torm wiis tekkladungi üle parda. 16 inimest waatasid jurnale filma. Taani aurik „Nelly“ saatis „Kaie“ 8 tundi.

Reita. homm. jõudis Tallinna laewahihijuse aurik „Kai“, kes Hiiumaa ja Gotlandi wahel oli lojutawa tormi üle elanud. Laewa juhtkonnast kuulsi me selle tohta järgmist:

„23. septembril wäljusime Rootsi meeslaadungiga Londoni. Ehtimesel päewal läts reis kaunist libedalt, kuid teije reitjapäewa dhtjupoolitult hallas juba tuul tõusma ja tella 10 ajal wõituli oli lahki päris maru. Tuule kiirus wõituli oli wõhemalt 10 palli. Olime sel ajal Hiiumaa ja Gotlandi wahel. Onnaks oli meie tuul tagant ja seepärast laine juft eriti ei purustanud. Kuid jellele waatama hatias laewa sejutord halwemaiks muutuma. Alti kuulsi, et punktiruumi wõolab weit siise. Kui mindi waatama, siis nähti, et laine oli lahki murdund puntirilungi ja weit tungis sealt siise. Mehed töötasid rinnust jaadil wees ja kinnitasid luugi uuesti lohale.

Alti tõusis delile hiigellaine ja kui see laewadeltit tagasi wajuks, wiis ta enefega kaaja la ahelt küljelt delklaadungi, mitukümmeend standardi metja. Onnaks ei olnud sel ajal delil inimesi, kes samuti merre laaja oleks läinud ja pääsmatult uppunud. Nüüd wajuks laewa ühele küljele. Kuidwad plangud tõmbasid end pea weit täis ja laewa lallat muutus juuremaks. Siis joofid mehed masinaruumist üles kijaaga, et weit on tunginud majinasse. Keegi ei teadnud, kui suur oht laewa ahwardab. Walitjes pillane pimedus.

Onnaks hallasid ees paistma laewatuled ja kapten Walmur tegi korralduse, et mörjetule signaalidega wästuutitajale aurikule antats SOS — päästte meie hinged. Panime tähele, et aurik otsetohe suuna meie peale wõttis. Lähenedes nägime, et see oli Taani aurik „Nelly“, weit märtsa suurem.

Ta küsis meie sejutorra üle ning palus abi.

Kapten watas, et ehtalgu weel põhjamine nimele hädaoht ei oota, kuid meie ei tea, kui juur on laewa wigastus. „Nelly“ nõustus siis meid saatma. Ta pödras ümber ning jõitiks meiega laajas umbes 8 tundi,

Luni jõudime Gotlandi alla. Wahetpal lutas, ta „Kai“ meeskonda enefe pardale. Sel-lest delidi ära. Gotlandi alla jõudes pödras „Nelly“ uuesti idapoolse tagasi.

Gotlandi all olime maawarjus ning ha-kati siis otjima wigastusi. Mis leiti, need tõrwaldati. Ka nähti, et weit enam laewa juurde ei walgu ning pumbad töötasid korraldult. Kohendati delklaadungit ning jät-lati reitj.

Nüüd tuli aga uus häda. Meeskonda hatias ahwardama nälg. Weit oli tunginud toiduruumi ning sealt löbi leotanud. Kõit oli segi — lapjad, tartulid, wõi, munad, liha jne. Kõlal oli nuti warats. Aeti siiski kuldagi läbi, luni jöuti kiilt kanali. Seal parandati majinas weel üks wiga ja jöit läts nüüd üle Põhjamerre. Onneltult jõudsi me Londoni, kuid sealt tagasi tulles laine Balti meres jälle uue sauna. Samal ajal oli la „Wall“ Põhjameres tormi läes ning laotas 3 meelit. Meelit meri inimohw-reid ei nõudnud, ehkki 16 hinget waatasid jurnale filma.“

Kuidas saab ohwitseriks.

Wäeliigi ohwitseride ettewalmistamise seadus.

Wabariigi walitjuse koosolekul 23. okt. waadati läbi ja pannakse maksma riigivanema dekreedina wäeliigi ohwitseride ettewalmistamise seadus.

Seni maksuwel olnud ohwitseride ettewalmistamise seadus määras kindlasti ainult jalawäe-ohwitseride ettewalmistamise torra.

Nüüd maksmapandub ettewalmistamise seadus määrab kindlasti ohwitseridele wäeliigilise põhjettewalmistuse andmise ülbije torra kõiide wäeliigide alal. Seaduse lohahelt nii täiendus- kui kaadriohwitseride ettewalmistamine jünnib endijelt jöjakoos- lise, wälja arwatud lennuwäe täiendusohwitserid, selle ettewalmistamine jünnib lennukoolis. Täiendusohwitseride ettewalmistamine jünnib jöjakooli aspirantide- klassides ülbijelt sama torra järgi, kui praegu, kuid selle erinewusega, et aspirantideklassis wõib komplekteerida ka me (1934. a.) teitkooli lõpetanud noormeeste- ga. Niisugune muudatus oli tarwilik sel- lets, et juurendada wästuwõetawate walit- wõimatuks. Kaadriohwitseride ettewalmistamine jünnib jöjakooli ohwitserideklas- sides.

Topo-hüdrograafia kutse- liigi ohwitseride ette- walmistamise seadus.

Wabariigi walitjuse koosolekul 23. okt. waadati läbi ja pannakse maksma riigiva- nema dekreedina topo-hüdrograafia kutse- liigi ohwitseride ettewalmistamise seadus.

Seaduse järgi topo-hüdrograafia kutse- liigi ohwitserid walmistatakse ette täiendus- ohwitseridest. Ettewalmistamine jünnib kaitsemägebe jaabi topo-hüdrograafiajoa- tonna juures korraldataval labeaastajel topo-hüdrograafia turjuel, mille lõpetamisel õpilased on lojutatud weel läbi tege- ma jöjakooli jalawäe ohwitseride klassi ja wästawa kutsealajise praktika topo-hüd- rograafiajoalonnas.

Kahe ja poole aastane kutsealajine ette- walmistus tagab seba, et õpilajit kujune- wad nooremad töötajad topo-hüdrograafia alal. Aheastane wiitimine jöjakooli oh- witserideklassis annab õpilajile kaadrioh- witseridele wajaikku jöjalajise tasmatuue ja teadmised ning otjufed.

Tormiohwruid maeti.

Wälismerimeeste matusepaik Kihelkonna kal- mistul.

Kõlmapäewal, tell 12 päewal maeti Ki- helkonna kalmistule 5 tormis hukkunud „Bella“ meeskonna liiget. Matusealajise pidas Kihelkonna lojuduse õpetaja R. Janno. Rahwast oli matusel rõhkesti ja tormiohwruid hõnab maeti killedeesse. Matu- sed toimusid Rootsi walitjuse kulul.

Kõht, kus wälismaa merimehed teitfid oma wiimajae puhkepaiga, ajub Kihelkonna kalmistul wabaduslojate langemate mä- lestusjamba ligilad. Nalastid tagasi maeti jamaesse tats joome merimeelit, kes uppis- fid joome aurit „Biri“ madalikule joots-

mijel Lümända ranna lähedal. On lawat- lus samast kohast reitjemeerida eri-matuse- paik tormis hukkunud wälismaalastele, kuna waga tõendatit, et madalikteritas Lü- manda-Kihelkonna rand ja Wilsandi üm- brus ei lepi seniste ohwritega.

„Bella“ kütja Alfred Kurikjani laiw wiit- di 23. sept. isa poolt kolutajta Kaarna- Suurwada, Kärdu külla. Ta maetasse Kaarna kalmistule. Praegu on weel leid- mata 6 merimehe laibad. Eluga pääfe- mid merimehed J. England ja E. Marter Kuuresaare haiglas on paranemisel.

Põllumehed wõtawad laenu.

Maapangast laenude wõtmine on wiimajel ajal läinud wõrdlemisli elawa- maks. Laenataffe maaparandusjeks, ehtinusteks, parandusjõade wäljamaks- mijeks jne. Maapangal on laenude andmisjeks kahutada 4 milj. kr. uuel wäljalastud pankrirkjade 8. ja 9. seeria- tõttu. Laenuid on 4½ protsendiga ja waga mitmejuguste tähtaegadega.

Sillanpää Nobeli auhinna kandidaat.

Stokholm, 23. oktoobril. E. N. „Aftonbladet“ arwab tead- wata, et Rootsi atadeemia nimetab lõesolewal nädalal Nobeli kirjandus- liku auhinna laureaadi. Lehe arwa- tes on juuremad wäljawaated sellele auhinnaale joome kirjaniitil Sillan- pää ja prantsuse kirjaniitil Paul Valeryl.

Masinatarvitajate Uhingute Liit

korraldab Märijamaal motoristide - traktorijuhitide kursuse.

Algus 11. nov. s. a., kestvus kuni 3 nädalat. Üles anda (sealt saab ka kursuse kohta lähemad teateid) suusõnaliselt Märijamaa maatulunduskonsulendile ja kirjilikult Tallinna, S. Karja 18—20 Masinatarvitajate Uhingute Liitu, el. 463-16. Opetasu Kr. 15.—

Aktivist Reha riigikohtus.

Kasvatjioon jäeti tähele panemata.

24. sept. oli riigikohtus arutufel „aktiwisti“ referw-kapteni Rudolf Reha kasvatj- laebus jöjaringtonnatohtu otjufe peale, millega R. Reha oli karistatud 6-aastase wangimajaga. Jöjaringtonnatohtus mõistis otjufega 27. septembril 1935. a. KrS. § 423 lõite 2 põh- jal Rudolf Reha, Martin Seps, Joosep Meis- baumi 6 aastaks, Adam Kreskingu, Jaan Lutu, Arwold Pihaki 5 aastaks ja Enola Kreskingu, August Pahi, Leonhard Luto ning Artur Brauni 1 aastaks wangimajja. Sellepärast, et nemad tegetufes Tallinnas, Tartus, Tartumaal, Wäljandimaal ja Wal- gas 1934. a. juwest kuni 1935. aasta märtsi- tuuni, kaitsejõulortu maksuwse ajal ja

maltsuwse piirkonnas, lofukseppel walmista- sid ette Eesti wabariigi riigivanema üles- andeid läitwa peaministri ja teiste juhtiwate riigitegelaste surmamist, mille lortdasaa- mijeks oli seatud walmis lohkeabinduma kä- sigranaate ja muud relwu, tusjuures Rudolf Reha, Martin Seps ja Joosep Meisbaum juhtifid ettewalmistustoid ja olid tegetwad üftkasjalikluse lawade loostamisel eeltä- hendatud raste kuriteo lortdojantimijeks, ku- na teised olajised wõtsid oia nõupidamisteks ja olid tegetwad tarwisimemate relwade ja lohkeamete joetamisel ning hoidmijel.

Selle jöjaringtonnatohtu otjufe peale esi- tats riigikohtule kasvatjioonitõbe otjufel

Rudolf Reha kaitsta wandeadu. Jaan Tee- mant, paludes jöjaringtonnatohtu otjufit tü- histada, põhjendades: 1) asi on jöjarington- natohtule üle antud kaitsejõulortu seaduse § 9 p. 6 lortras ja oleks pidanud arutatama mitte KrS. 4. jaotufe, waid 2. jaotufe lort- ras, sest kaitsejõulortu seaduse § 9 p. 6. ei maini asjaarutamist jöja ajal maksma lortra järele.

Kiigilohtus, loofseikus P. Kann, R. Saar- man ja J. Koemetis, asja arutanud ka jöja- profurörü arwamijse kuulunud, otjustas kas- watjioonitõbe jätta tagajärjeta ja kinni- tada jöjaringtonnatohtu otjufe.

15.000-krooniline ümberehitus teostati omal jõul ilma välislaenu teadmata.

Läänemaalt.

Lühula Põllumeeste Seltsi Maandusosa...

Aruanne ühest aastast ühelhäälel. Juhata...

Kuritahtlikult juhtimine. Kuritahtlikult...

Põllumeeste ühise mõisa algus tegemist...

Tartumaalt.

Lõuna-Tartumaa elektrofitseerimise eeltoobega on juba...

Kooliõhne ehitajad lohtu alla. Meeri...

Wõrumaalt.

Tulekahju põlgastes. Sõl vastu kolma...

Möldrit

vaja (poissmees) vähemasse tööstusse.

Kostivere Mari

üle andis oma teadmised enne surma...

Prellid ja härrad!

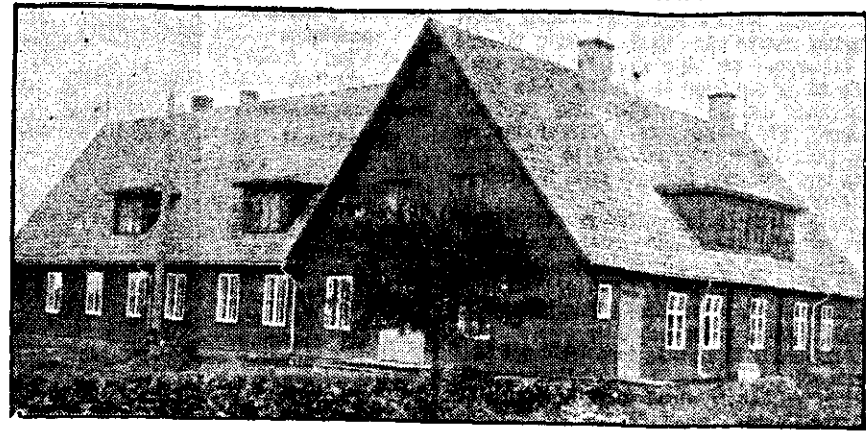
Kirjutage poiss- ja tütarlastele...

Väike talu

rendile anda. 16 Riia vakam. põldu...

Soovitakse osta talu

korras hoonetega. Võib ka talu ühel...

Taewere uus wallamaja.

Juba aastaid või õigemini aastakümneid...

Kui alustati juba 1933. a. sügisel uue ja...

Raja on ümber ehitatud endisest koolima...

ku tarvis, eraldi registreerimise ruum jne.

Wallaomaja ehituse kui ka muu asjaaja...

Kaunaegne teeneriteks wallajetretär

3. Kivisilt. Sekretäris sai ta 13. mail 1902. a. Ta on...

Elanike arvu wallas on 3085 ja walla...

Ühe eesti ema suurpäew.

Ema, kes kaswatas 15 terwet last ja 15 lapse kohta on tarwitanud ainult 10 kopika eest arstirohtu.

Liisa Rõhmusjar.

21. okt. pühitses Lõrma walla, Waiatu küla, „D t s a“ talu perenaine...

Liisa Rõhmusjar sündis 21. okt. 1845. aastal...

Kahe talu pidamist juhiti L. Rõhmusjar...

Emana on ta kaswatanud üles 15 last —...

— Pole ma nende juures õõsti walwanud...

— Oli laps kaks päewa wana, tõusin ise...

15 lapsest on elus praegu 11. Neist 9...

Õigile lastele on antud eeskujulit kaswatus...

Aleksander Rõhmusjar weneaegses ohwitserimundris.

Kõrgema sõjakooli. Wene-jaapani sõjas teenis...

Wäimehi on häälilapsel mitist rahwusest.

„Minult juute pole ojanud mu täred kotsida...

Liisa Rõhmusjar on pidanud hõbeplumad...

Saaremaa warustab mandrit kiludega.

Rannafõiduliinide järgisene tegewus. Laewad kau...

Kord oli rannafõiduliinidel laubawees nagu...

Wälja on hakanud ka saartelt tulema. Näib...

Näib järgise tuleluga haffamad purjekad...

End. Rapla konstaabel

5 aastaks wanglasse.

Kolmapäewal olid Tallinna ringkonna...

Raõamastajaks oli konstaabel Eduard...

Ringkonnatohtur leidis mõlemad lohtu...

Wiljandimaalt.

Teede õgwendamisel mõrandataffe maad.

Suurweji ujutas maantee. Wilmaste...

Wõimatu mootorõidukitel on liituda...

Pati wallajad lohtu ees. Kolmapäewal...

Et wallawalitjus aga juul 1933. a. sügise...

Uleluulamilel tuunistajate seletusest...

Diu meeriile tulbuur. Diu piimaühingu...

Wõrumaalt. Kinniswaraotsjoni Rahwerek.

Kõrgema sõjakooli. Wene-jaapani sõjas...

Arst omast käest.

Äkilise haiguse puhul ja valu valmistamiseks...

- Dr. J. Masing. — Koduarst ja koduapteek. Juhatus haiguste...

Jahilõbu puhta välisraha eest

Käesoleval aastal jahiloomade lugemine. Abruka hirved Pärnumaa metsadesse vabaks. Jäägrid asusid tööle. Jahiloomade arvu suurenemise tõttu korraldatakse pödrajakte välismaa turistidele.

„Maas Hääl“ kaastöötlisel oli neil päevil kõnelus põllutööstusministeri meelamajanduse büroo juhataja E. Reibošiga, kes muu seas järgmiselt ütles:

Hiigimaade ja metsade valituse andmetel on jahiloomade arv Eestis kasvanud juba viieks aastaks, et märkida mõeldakse otstarbekohaselt jahimajandusest saada teatav tuluallikas, peamiselt välismaa jahimeeste-turistide arvel.

Soomes ja Poolas korraldatakse välismaalastele kindlaksmääratud aja eest jahite suuremate jahiloomade, põdra, hirvede ja karude peale. Ka Rootsi ja Venemaal on „Inturist“ hakanud välismaa turistidele meelitamiseks korraldama neile pödra-, karu- ja huntijakte.

Pödrad külastatava piiri tagant.

Meie metsade juurim jahiloom, pödrad, on viimastel aastatel jõudsasti vähenenud. Metsadewalitsuse andmetel on Eestis praegu 200 pödra. Arvatakse, et meie pödra-perale on tunduvalt liiga tulnud Rootsi ja Venemaalt. Seal on Leningradi ja Pihkwa kubermangu metsad võetud kättimise mõttes erilise valvete alla ja salaküttidele on ette nähtud dige karmid karistused. Rootsi- ja „Inturist“ tahab neid piirkondi hoida välisuristidele jahimaaks.

Hiigimaade piiridele on ametiselt kaetud ja järgi ja kolmanda ametiselt määratakse on sobivat lähemat ajal.

Järgite tööpöid on peamiselt Wirumaal, kus suurte metsade ja jõe tõttu on salaküttidel kõige kergem tegutseda, ja kus asuvad ka kõige tugevaimad salaküttid.

Hirved — uus liit jahiloomi.

Mil kaugele kui ulatuvad meie metsadegale andmed, polevad varemadel aegadel meie metsades hirmu (jalga keeles — Kothir) ja nende jaoks pole meil dige nimetus. Lõpuks jäädi peatumisele sellele, et mõeti tarvitusele rahvakeeles kokunenud „metskits“ väidest hirmude kohta, kuigi neil pole lihtseda midagi ühist. Suurem tõug hirmudest, keda meie metsades vabades veel ei olegi, võib kes kasvamad Abruka jaarel, jääb maksima hirmu nimetus.

Suguloomad hirmude paljudamaks loomadeks.

Hiigimaade piiridele on ametiselt kaetud ja järgi ja kolmanda ametiselt määratakse on sobivat lähemat ajal.

bi väljaspool: üks Riia, teine Saksamaalt. Gladus Abruka jaarel on hirmude meie liimaga hästi kokunenud ja neid on nüüd juba 10 looma.

Oktoobriku lõpul metsadewalitsus viib 8 hirmu Abruka jaarele üle Pärnumaale, Andrusse. Seal hoiatuse neid veel tütt aega aias ja siis aegamööda lastakse lahti metja, et nad võiksid signineda vabades.

Hirmudest kujunavad meie metsade toredamad jahiloomad. Põllutööstusministeri ajumas meelamajanduse on üles seatud hirmude jarmet, mis nad iga aasta maha ajavad. 7-aastase hirmu jarmet on meeter pitad ja 5—6 haruga. Paari-kolme kuu jooksul pärast manade jarmete mahaajamist loomadele kasvab uus, vanusele vastavalt veel suurem ja uskem peache. Kui hirmud vitatse Andrusse ja lastakse metja lahti, tuleb sinna nende kaitse ametisse panna ka jäager.

Loomade ütlelugevine käesoleval aastal. Metsadewalitsus korraldab käesoleval aastal üle riigi jahiloomade lugemise metsajateenijate kaudu. Väinud aastal loomade lugemise meie metsades et toimitud ja nüüd on tarvis saada ülevaadet jahiloomade arvu kohta.

Jahiloomade lugemine korraldatakse jaanuari ja veebruaril kuus, siis on pödrad ja kited jalkadena loos ja kege neid lugeda. Mõistujad loetakse kevadel manganjal ja nende arv on enam-vähem täpselt teada.

Kuigi põllutööstusminister ei ole vastamat otstust veel teinud, näib olevat kindel, et eeloleval talvel antakse enampakkumisel välja paari vanema karu kättimine. Neid „küüditajad“, talle lohta teha jarmatust, on läinud juba kig jultunud ja tunginud tallale talumeeste lammastele. Vihmase aja tõttu on metjad ja sood üle ujutatud veega ja karud ei saa talle oma tavaliist toitu, marju. Kuna nendel metsloomadel enne talveunet minetud on loomumunilid tung lüüa end rasvases, on karud dige julged ja tusevad metjadest välja inimeste ajulate läheduses.

Praegused jahiloomad.

Praegu käimas olev pödra- ja hirmu- ja kiti- ja kolmanda ametiselt määratakse on sobivat lähemat ajal.

mis kestab kuni 31. oktoobrini, on hea, sest neid lindusid on tohlesti. Kats vitamist aastat on nende signemiseks olnud väga soodjad pehme ja lumevase talve tõttu.

Kohlesti on jamadel põhjustel ja jänesed, kuid vihmase aja tõttu neid hakkab hävitama mahaajatus. Jänes ei kannata samuti nagu lammast pitla vihmasega. Kui haigestuvad lammad, siis on teada, et metsades hävinemad ka jänesed.

Tetred on sel aastal dige vähe. Juba talle lewadet on järjest olnud külmad. Mul tulevad soojad ilmud, terved munuvad ja siis võtavad uued õskilmad ära tervedpeadesse munetud munad. Käesoleval aastal oli tetredel peafonna peale ainult 1—2 poega.

Rabakana näib meil olevat määratud hävinemisele. Nende lindude arv väheneb iga aastaga katastroofiliselt. Põhjustel jelleks pole veel kindlalt teatud, kuid arvatakse, et neid jahilinde hävitab mingi tõbi. Rabakana hävinemist märgatakse ka Rootsi ja Venemaal meie piiriäärtes rajoonides. Ka Venemaal arvatakse rabakana olevat mingi taudiline haigus.

Meil tehtavad meeluvendustööd et tohtis nii äkki mõjuda rabakana elutingimuste peale, sest joid ja rabajid on meil veel küllalt nende lindude jaoks.

Jahipiirkondade moodustamine hoo.

Väinud aasta 1. juunist maksima hakanud tord, et jahiti võib pidada ainult jahipiirkonnas, on meie jahipidamise toonud hoopis parema korra ja kergendanud jahiloomade kaitset. Jahipiirkondade tõttu on loomade kaitse kontrollimatu hullumine.

Praegu on jahipiirkondade moodustamine maal veel käies hoo. Põllutööstusminister jaab riigimeetade jahimaadeks väljarentimise eest aastaks 10.000 krooni ja üheford-mete jahilubade väljaandmise eest 5000 kr.

Jahimajandusest kistulevad summad juurenevad tunduvalt kü, kui hatafakse korraldama jahitist välismaa turistidele. Peamiselt tulu jellest loodetakse aga kaubel teel, sest hia jaoks jaitjad välismaalajad on jõutad inimesed ja nädal-taks Eestis peatudes jätavad hia küja summa raha.

Kahel meiereil üks juhatus.

Musna ja Wana-Wõidu ühinemine meiereide pearemehed.

Pilt: eistreas pahemalt paremale neljas (X) ühijuse esimees Karl Lepik. Teises reas vasakult esimees — meier Mihkel Sulg, vasakult paremale kolmas kontrollasistent Joh. Keislar.

27. sept. j. a. kirjutasime „Maas Hääl“ Musna ja Wana-Wõidu meiereide ühinemise kohta. Viimased nädalad on tõendanud, et see ühinemine tuli mõlemale kasuks, eriti aga piimatoojatele. Karijapidajad viivad nüüd piima ühismeiereile kindla teadmisega, et meierei töötab edulalt tublimata

meeste juhtimisel. Üht ühinenud ettevõtte suurendab ka piimatoojate arvu. Ülal toome mõlema liitunud piimatööstuse juhatuse pildi. Juba nägude järele mõime otustada, et ühingu juhatus on täismeeeste käes.

Talvine sõiduplaan 1. nov.

Mulgi ekspresid kiiremaks, Balti ekspresid sõidurajad jäävad jeniüks.

Naudevalituse poolt on välja töötatud uus sõiduplaan, mis talvels parvaste maksima 1. novembrist. Uue sõiduplaani kohaselt jäävad ära käigust mitmed rongid, mille järele tarvidus oli ainult juvel. Ma ronge muudetud sõiduplaani järele hakkab liikuma kiiremaks liini.

Uus sõiduplaan mudutab peamiselt Tallinn-Narva liini, kus jääb käigust ära üks paar ronge, ja soodustab Tallinn-Paliski liini. Kirihenduste joi plaan jääb võrreldes jeniüksena endiselt, kuna „Balti-etspressi“ sõidurajad on seotud rahvusvahelise sõiduplaaniga.

Käigust jäävad ära:

Tallinna Tava vahel rong nr. 5, väljumise Tallinnast kell 0.30. Narva otsewagnite grupp jaadetakse Tallinnast Tapa-le koos Balga rongiga nr. 3, kell 23.30. Tapa-Tallinna vahel rong nr. 6, jaabumine Tallinna kell 6.00. Narva otsewagnite jaadetakse Tallinnast koos Balga rongiga nr. 4, Tallinna jaabumine kell 7.50. Tartu-Elva vahel rong nr. 155, jeni Tartu-tell 10.20, rong 156 Tartu-tell 11.52, rong 157 Tartu-tell minel kell 12.20 ja rong nr. 158 Tartu-tell kell 14.14. Peiseri-Jõhoka vahel rong nr. 185 Peiseri-tell 20.38 ja rong nr. 188 Peiseri-tell 22.10. Tallinn-Sadam Velle vahel rong nr. 1, mis jeni väljub Tallinnast kell 16.40 ja rong nr. 2, mis Tallinna jaabub kell 20.15. Pärnu otsewagnite jaadetakse Tallinnast Velle koos Türi rongiga nr. 7, kell 15.30. Vellest edasi kell 18.10, Pärnu-tell 20.34.

Pärnu-tell rong nr. 2 väljub kell 14.00, Velle-tell kell 16.30, kus Pärnu otsewagnite jaadetakse Tallinna koos Wiljandi rongiga nr. 10, Tallinna-tell kell 19.15.

Määratakse käiku:

Tartu-Jõgeva vahel mootorrong nr. 170, mineluga Tartu-tell 17.05, Jõgeva-tell 18.15. Ühenduse rongi nr. 170 käiku määratakse rong nr. 24 Tartu-Jõgeva vahel liiki mootorronge peatuskohtades ei peatu.

Muudetakse rongide sõiduplaanid:

rong nr. 23 Tapalt minel kell 10.50, Balga-tell 14.15 jeni 15.50 ajemel ja tagasi Balga-tell rong nr. 24 kell 15.30 jeni 15.10 ajemel. Tallinna-tell kell 22.30, j. o. jeni-tell ajal. Rong nr. 30 Paldisilt kell 5.35 jeni 5.15 ajemel, Tallinna-tell 7.40 jeni 7.10 ajemel, peatudes kõigis mahaajamades. Rong nr. 132 Paldisilt varem 7 minutit, j. o. kell 6.50. Rong nr. 55/131 Tallinnast kell 7.52 tella 8.07 ajemel. Rong nr. 16 Haapalust tell 6.00, j. o. Tallinnast varem 5 minutit. Rong nr. 137 Tallinnast kell 21.00 tella 21.05 ajemel. Rong nr. 17 Raplast kell 17.40 jeni 18.38 ajemel. Virru otsewagnite jaadetakse Tallinnast kell 15.30 koos Türi rong nr. 7. Rong nr. 58 Wana-Wändrast tell 14.45, jeni 16.10. Rg. nr. 57 Wiluwerest 15.40, jeni 17.05. Rong nr. 60 Wana-Wändrast tell 18.20, jeni 19.10 ja rong nr. 59 Wiluwerest tell 19.10, jeni 20.00. Rong nr. 21 Tallinn-Wälle-Wäana käiku igal ärpäeval Tallinnast kell 4.20. Rg. nr. 23 ainult pühapäevadel Tallinn-Wälle-tell 7.20 ja rg. nr. 24 Tallinna jõudmisega pühapäevadel kell 10.26. Rong nr. 101 „Mulgi-etspressi“ Tallinn-Sadamast kell 17.15, jeni 16.30. Tagasi-jalkilt rg. nr. 102 kell 4.35, jeni 4.50 ajemel Wiljandist Tallinnani praeguse plaani järele. Rong nr. 44/45 Pärnu-tell 8.45, jeni 16.30 ajemel ja rg. nr. 46/43 Jlast tell 16.30, jeni 3.45 ajemel. Kõigi teiste rongide sõidurajad jäävad maksima jeniüks kujul.

Wooautos raudteele kaupa vedama.

Kaubaveo hõlbustamiseks ja raudteel läbitähtsuse suurendamiseks kawatseb raudteewalitsus juba eelneval mahaajamata aastal jisse seada kaubaveo ka meoautodel. Raudteewalitsuse meoautod oleksid igas suuremas keskuses ja nende otstarve oleks kaubad jaat-jaitl otse kodust või ladudest jaama vedada, kus kaup wagniteesse paigutataks. Sehtjaamas walfid raudteewalitsuse meoautod kauba jalle jaajale otse koju kätte. Nii jääks kaubasaatjail ja -saajail ära tülitaks toiming kaupu jaama vedada. Sellest muudusest ei looda raudteewalitsus otsest tulu töösferatendamast meoautodest, waid nende meoautode käikupanefuga loodetakse kaubaveo juurenemist raudteel. Praegu eelistatakse kaupade wadu ühest kohast teise meoautodel, kuna kaupade wadu raudteejaama või sealt ära on tülitaks toiming. Kui aga ka raudtee kauba otse kodust wadu mõtab ja selle jaamast ka kohale toimetab, siis loodetakse, et viimastel aastatel langemud kaubawadu raudteel jälle tõusma hakkab.

ramaale, waid linnawolinil Seenele. Linnawolinil Seen lütkab aga selle austawa ettepaneku tagasi, põhjendades, et kuigi ta ei saa kiita iga ford linnapea Maramaa jamm, ja kuigi linnapea oma jämedat teppi tsigutades walfandab oma kohale lohiwaid ja liindsaid iffluid, küski majanduslikes kättimustes peab ta Maramand teerohke woltituse määrileks. Kuna teisi ettepanekuid ei tehta, siis woltituga annab linnapea Maramaale Witalaenu Panga majade ostmiseks suuni-mältit eelolewal eesmärgel wastama woltituse. Ostrud krundile kawatseb linnawolitus ehitada miimefuguje otstarbega hooned.

Kogu koosolel näitas, et Wiljandi linnawolitogu ja Wiljandi linnakõde hulgas walfitseb veel väga palju „wana waimu“.

Wiljandi raistaja patu-register suureneb.

Wiljandi linnawalitsuse hoolekandepalonna asjaajaja Jüri Kõigi patu-register suureneb. Peale waestelaste-tohtus ilmiks tulnud 7257 kroonisele puudujäägile ksfames läinud nädalal veel 300-kroonine „Kuld jüdame“ summade arwel raistamine ning nüüd klfus, et Kõik on ka linnakassale teinud klfge 40 kr. 50 jenti. Nimelt kas-jeeris Kõik etkurfioonidest laekuwaid linnakassja heafk makse. Ta pole neid summasid aga linnakassale edasi ar-nud. Samuti pole ta ka loostanud nende summade kohta mingifugust aru-annet, waid piftnud need oma taskusse ja raistanud oma tarwete rahuldami-jele. Nagu linnapea Maramaa arwab, olewat linnal loetufi tolle piffise sum- ma kättejaamifeks raistaja perekon-nalt.

Vaestelaste rahade matused Viljandi raekojas.

Ügedad sõnalahingud kuritarwituste järelekaajana. Mõuti, et linnapea isiklikult kahjud kataks. Linnapea kaitsekõne raiskaja Kõigi eest.

Nõrk järelevalve põhjustas rahanäppamist.

Teisipäewa õhtul peeti Wiljandi linnawolitogu erakorralist koosolekut, mis päewakorralt ei tõotanud õieti midagi erakorralist, kuid mille wastu tunti wiljandlaste hulgas erakorraliselt suurt huwi. Seba näitas koosoleku alul järjeft kaswaw pealkuulaja-te arv. Kuna tawaliselt „effis“ waid mõni kütt asjaftuhwitatud tobanit woltitogu koosolekut, siis nüüd wõis publiku hulgas leida rohkearwulifelt igasfe kibfonda kuuluwaid iffluid, ärimehi, adwokaate, ifegi poliitilise poliit-jei komisjar oli australian oma ilmu-mifega koosolekut.

Nähtawasti Wiljandi linnawalitsus-les ja waestelastekohtus rewiderimis- tel ilmifstulnud wäärnähted olidit rohkearwulife publiku lohtulumeife põhjustajaks. Seetord läts ta tõesti kumale päewakorrale waatamata koosolek oma lõpp-poolel „palawaks“ ning ügedaid sõnawõtmifil linna elus ilmnenud sündmuste walguftamifeks mõeti rohkesti. „Süüdi“ jelles olid läbirääkimiste alil seantud erakorralifed teadaanded.

Nimelt tunti woltitute hulgas huwi küi-mufes, kuidas jääb Wiljandi waeste-lastekohtus raistatud summa- dega, peawad waestelajed sellest ilma jääma wõ- laetaks neid kustit poolt. Küi-mufje efitaja leidis, et on õieti mitu moodust jelleks, et waestelajed omast ilma ei jääks. Iks mo-odus, et linna laste laste tehtud puudujää- gid ja nõuats jisse laste jisse pantobelt eht- raistajalt asjaajajalt Kõigilt, kellelt aga midagi wõtta pole. Kõige õiglam moodus et linnapea Maramaa, kui waeste-lastekohtu summa de raistaja ametisfe wõtja, malfaks kahjud iffluitult.

„Härrad woltituid, teie lohtutud on jee- potfaham kõik ja Teie lohtutud on nüüd asja- ja põhjalifult taaluda, nii et waejed lap-

jed omast mitte ilma ei jääks.“ lõpetas kü- simuse ülesõitaja woltit. „Et niifuguseid kuritarwitufi on Wiljandis ette tulnud, sel- les küüdi on inimesed meie hulgas, kes istu- wad näpp tõrwa taga hirmus targa nägu- dega, kuid seajuurdes ei näe ega tea midagi.“ Linnapea Maramaa wastab, et linn-awalitufus pole selle kohta sehtutohtu mõt- nud, jellepärast ei tea ta ka midagi praegu wa- stata.

Linnawolinit Mihkelson omalt poolt wal- guftab küsimust ja leiab, et küüdi on linnapea Maramaa, kes enda kätte ahnitfennud liiga palju o- fawade juhatamit ja et juuda korraldada wafalifult järelewalwet asjaajajate üle, pe- legi linnapea jageli jõidab, mille tagajärjel hoolekandepalonna juhataja kabinet on küi ja küs asjaajaja mängist „asjamek-“ ning panigi wõitfimi toime.

Kõrgi järelewalwet eene on jee et asjaajaja Kõik istud praegu trel- lide taga.

Linnawolinit Mihkelson oposifiooniline jutt ajab linnapea Maramaa maruwih- faks. Ta imestab, et küs linnawolinit teba küüditama on afunud. Tema olewat kogu oma energiaga linna asju ajanud ja nagu temal teada, pole rewidenidit ka midagi kri- minaalifet linna asjaajamifes leidnud. Et asjaajaja Kõik on rai- jannud ka linna sum- mosid 40.50 kr. eest suures summas, et- kurfioonidest laekunud tuludest, siis linna- pea Maramaa ei leia jelles fufugutahtet rai- s- lamifeks.

Ta arwab, et kui Kõik mitte poleks wah- statud ja kui tema kuritarwitufi waestel- astekohtus poleks mitte awastatud, siis ta oleks kindlasti istunud tolle linnakassale pühendatud tulu. Pealegi pole wahstami- ne annud Kõigile aega selle summa kohta wafatamat arwanet loostada ning summat lastakse makssta. Seeline kuritegija kni- mine walfat mõnda aega, kelleltades kuula- jais otse imestufi.

Linnapea atagile wafatob Mihkelson muu hulgas, et omal ajal Kõigi kohalefo- tajad ja loowitajad ning kaitfjad on jeba ol- nud poliitiliste mahinatfioonide

omad, siis ta teeb sellest oma järeleused ja lohtub woltitogu jädawalt. Küi järgmi- jeks woltitogu koosolekust ta jeba teinud ei ole, küs lubab lahtuda Mihkelson ise, jekt tema ei toha jarnastega koos ühe laua taga istuda.

Edasi kujuneb koosolek palawaks ja ügedaks küsteife wastasti- fufeks küüditamifeks. Määgitakse haiglas ettewõetud pöetaja Bruuli wallandamifekt. Määgitakse linn-awolinitu ministereerimides kätte, tungi- takse ta tallale rewifionifomisjoni esime- hcle ning lõppeks linnawolinitu perekel lei- takse, et praegu, walfudes autunde, olewat dige aeg tagafi as- tuda kogu linnawalifitufel koos linnajetretäitiga ja teba ruumi tei- stele.

Kõikraimimise lõpul mõtab jona linn-awalinit Meos, jama, kelle kohta linnawo- linit Mihkelson waremalt ette heitis oma naijewenna Kõigi kohalefojutamifil, ning toonitab, et linnawolinit Mihkelsoni ette- hetted on arde alatud ning walguftab omalt- poolt, kuidas too mees waremalt loowinud tõrgepalgalifil kohti, ja kuigi tagajajajefew rühm teba jelleks ei leidnud kohale olewat, küs lõputas ta ittagi pääfenud linnawalit- fufje, mispärast tal nüüd ei künniks nii walimatult end woltitogu ees walfendada.

Lahinguid küüakse aga linnapea Mara- maale woltitue andmifet Witalaenu Panga päralt olewat Tartu ja Kõigi tr. nurgal asfettawate majade oifjonil linnale oifmife küimufes. Linnawolinitu hulgaft leitakse, et Maramaa ei wääri nii suurt u- jandust,

et talke anda jarnake tähtja jammu astu- mifeks umbmäärast woltitust. Ta wõiwat majade linnale palikumifega linna pankro- tiini wiia. Mispärast temal ujalub Maramaa wadu et ole, jeba sehtitob jonnawõtja ligemalt. Nimelt olewat tema ministereer- mi jannud 20-punktilife laebetirja linn-awalitufje kohta ja jelles olewat ka Maramaa kohta küüditufed waleandmetega opereerimifes ja walewan- dumifes ja kuna rewidenidit rewiderimifil lõpetades ta selle kohta juurküsi toimet- ufid ning temale teatanud, et oifliffet lae- bufes etteatunud wafid on leidnud põhjen- dufi, küs peab ta otstarbekohaselt, et wolt- tufi majade oifmifeks ei anna linnapea Ma-

Meie tarjamajanduse toolmeistrid.

Kontrollassistendid liiguwad rändlindeubena talust talu.

Pildil pahemalt paremale kontrollassistendid: Erna Kull Väandras; E. Rähni Viru-Jaagupis; Austra Gruzis Kärknas; Endel Kartau Kambjas ja Elga Ots Anija kontrollühingus.

Maal — luhu aga pilgu iganes juunid — tööjal, ta metsalollas leiad eest piimatööstust, tihti elujõulisi ühinguid, juhte ja kõige karmal alataja arenema põllumajandusliku elu ning — tüseba, jõulise töödarmastama põllumehe, lehel ja filmapiilgul ühelt kaabitselisele sihtetuleku andjaks on piim. Kõikugune, rasvaprotsendiga ja valge vedelik, mis valmistatakse niidastisega-gawerelise lüli ta töulehema piima näärmeis, misjugaest kee päewas nii lorida loim las wenitus- või pigistustüüpiga jädrutataste lüpsituse. Piimandus ja tarjamajandus — need on põllumehele kats teerulamat teadusharu. Üksikul talunikul ojutub raskest jälgida ja uurida sellest kõiki võimalikke tööedu tõstmeid. Wõitkem näitaks kas või talu piimatarija tululuse tõstmine.

On ju see taluelu loid sarnaselt wälja arendatud, õigemini küll — wälja kujunenud, et peremehele ja perenaisele on nii tööd kui päewad tuhat „tööd-toimetust“ ootamas. Sarnaselt olutortas on ju aeg piiratud wähemategi märmete tegemiseks paberile, rääkimata siis meel talu piimatarija lühilute lehmade piimatoodangu ja jäädalulude täpselt arwestamisest. Wilmame ongi n. n. kontrollarwepidamine, mis annab andmed, milliste rafendamine uuesti tegelusesse on talunikule küllalt kindlaks asufeks piimatarija tululuse tõstmisel.

Witte üksi põllumees pole humitatud tarjamajanduse edulusest, waid see on tähtis terwele rahwale — riigile. On ju wõimalandus meil ühelt tähtsamaks waluutatuks teha importijaks riigipanka. Et saada head wõib, selleks peab olema ümbertöötamisel eeskätt puhast ja laitmatu piim, kuid midagi ei sünni üldse. Wäewapalt ei saa eimehe-walitu rööpipiima ega juuretöodangulisi tootarija. Kõik, mis aemas, on rea aastaid leitud pidema tarjafontrolli töö tulemus.

Meie eimehe kontrollühing asutati 1. mail, aastal 1909 — Pärnumaal, Wändras kohaliku põllumehe Hans Wirtuse eestwõitel.

Eimehele kontrollassistendiks oli neil Soome Harju põllutöökooli lõpetaja noor peremees E. Toomingas, kes sellega kontrollühingute liikumisele eestis ta aluse pani. Ja filmapiilgul on kontrollühinguid meil 24. Wida ühinguid organiseeris walt hiljuti uue piimanduse matismahaklamisel. Seba eriti Harjumaal. Organiseerisid sin ju kõik Tallinna ümbruskonna talupidajad, kes warustamad pealinna piimaga. Näitaks Anija kontrollühing, kus ühinguise kuuluwate talunike piimatarija walju kontrolli teostab assistent prl. Elga Ots.

Sellel neul on suure wõimupiidrid. Ta nõuab eeskätt puhtust, sef pealinna tarwis 1. waliku rööpipiima tootmine pole ometi naljamäng. Selleks on mõjuw sõna õeldaladida eelkõige kontrollassistendil kui eritendelajel.

Kontrollitöö on iseenesest ala, mille wäljlemisel noored assistendid peawad wõist aastat 5-6. Seba eriti naisassistendid.

Siis on neil wõttand, siis juba neile meeldib olla iseseisew perenaine, mehele armastaw abitaas. Ja egas neid ei lastagi aastaid hulluda — nad naagu loodub perenaisteks. . . Neil on taluulust juba n. ö. raffineeritud maist ja omaette ajendamatut eestiat.

Assistentidiks peab olema süüdi-nub.

Assistent ei ela nagu enesele. Nad on nagu liit põllumajanduslikke tootuid rändlinde, kes rändawad põllumehe murdega. Nende töö on aatitöö — aatitöö põllumajanduslikul alal. Seba tööd hindab ta riit, matstes põllutöötoja taudu 1 kr. iga l-ühinguse kuuluma majapidamise pealt assistendile palga toetusena, kuid see ei tohi tõusta mitte rohkem kui 75 prots. kuupalgast.

Ühtes leegi assistent — neiu, usutlemisel. — Noormees, on filmapiilte assistendi elus, mil ta ei tunne enast sugugi. Ei päris ligilähedaliski taipu, kes istub sinus ja mängib sulle su pärisperemeest. Teate ju, milline wari lasub mustlaswerel, ja wõi siis meigi saame end tõrnutada paremal alusel. Oleme enamituit noored, täis ilusaid ideid, millest ruttu teostama lipud. Kuid samas ja üsna tihti annab tööedu end laua, kuu oodata!

tarwitatud piima raswafasidamuse määramisel Gerberi meetodil.

Peale otsekoheste tööõllekanete peab assistent harastama ta nõuande ala peremehele kui perenaisele. Wida kõite ei pea teadma assistent küll rohumandest, põlluhorimise wiisidest, külwikordadest, juurwikja kaswatamisest, lodutõrreastamisest, tubumistest, leetmisest, terwishoiust ja lastetaswatuslest.

Et olla turwis igantaliselt, peab olema teadmisi 10 lorida rohkem lootis omandatust. Küüd hiljem end täiendab? Selleks puudub aeg ja — aiuelised wõimalused. Seni, kui ei parane põllumehe seisukoht, kui on raskest looduse poolt wõi mujalt — seni pole loota assistentidel ta paremaid palgatingimusi. See pidurdab tööd!

Sarnasena andis aratundmise enesest ja oma tööst üts agaramaid, Harjumaal teotsewaid kontroll-assistente.

Misjugaust oja etenda b tarjafontroll taludes,

selleks olgu eeltoodute meel kirjana pilt Wirumaa kõrgematoodangulisemast tarjast, misjugaune kuulub W. Jaagupi kontrollühingusse. See on küll wallas, Kruuläas „Lillepuu“ talu omaniku Jaan Kuuse puhtaduline Eesti punalari „A. T.“ (Angler täiswereline). „Lillepuu“ talus saadi

Pildil: Virumaa kõrgematoodangulisem ja tõupuhtam kari. Hiljuti müüis „Lillepuu“ talu peremees J. Kuuse karjast sellid. (Pildil pahemal). Ühe ostis Võhmatu pulliühing, makstes sellest 400 krooni; teise omandas talunik Joh. Aasperes Laiusest 250 kr. eest. Ülal „Lillepuu“ talu hoolas peremees Jaan Kuusk. Tagaplaanil talu hoonestus.

Wõid-olla wõistõelku on õige. Näis, et elu oli annud temalegi juba taju, mis liigub siia siiski tõrwale nii mõnegi tubli talulitrite elurameest.

Kontroll-aasta lõpeb 31. juulil. Ja august, see on assistentidele kujunenud traditsiooniliseks puhtustetants. Ükses jõudnud eistada l-ühingu aasta-aruande jst. konjulendile, wõib assistent ülejäänud waba aja wecta oma parema aratundmise järele.

Septembriks tuleb taas asuda rännatule talust talu oma lahutamatu töökaaslastega — laudalastiga.

Wilmame peidab endas piimataalu, wuhtromeetreid, ning wäwõwelhappe ja amüüalkoholi pudelid, piimapiiperid, wewõenduse, termomeetri, mõõdurihma, maatarja irri-gaatori! Enamit loetletud asjatest on

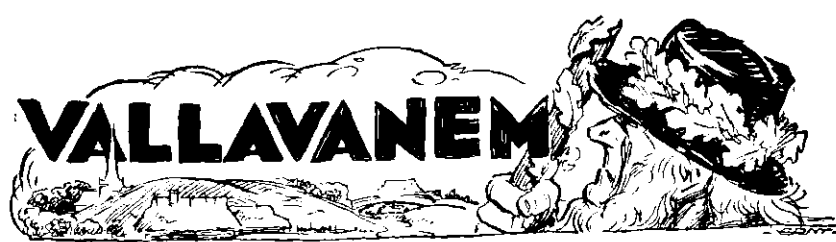
piima lehma kohta lestimisel 4894 kg. ja mõiraswa 201,7 kg.; raswa prof. oli läbi aasta lestimisel 4,12, millest näitaks pealinalastel piimatariwatajal juba uuistada annab. Eõõdatulutus wõrbus J. Kuuse karjas mõõdunud kontrollaastal 3071 j. ü. millest 1124 j. ü. wõi 36,6 prots. jõiüüüü, Puhastulu andis „Lillepuu“ neljapealine piimatari ümmargusest 550 krooni. Piima wew peremees W. Jaagupi p-ühingu meiereise, Kullinale. Jaan Kuust on üts neid põllumehi, kellele talu tarjafontrollaamat pole jüugi n. ö. „tundmata maats“. Otsustliku tarja toitmise ja pidewa tõu-puhtustöö tulemuse ja n. n. Kuuse kari tannawu wahetult juba neljandat aastat Wirumaa eistohal.

Meie kontrollassistendil ja nende teened.

Toome alpool iseloomustusi mõningatest meie kontrollassistentidest.

Prl. Herta Wahi — teenib Pikavere kontrollühingus Harjumaal. Teeb ta tannawugi hr. peaminister K. Ceapalu talus piimatarijale sõdaelawu. Korraldab proowilüpsid, wõtab piimaproowid, arwestab toodangu ja iga suu tannis kirjutas tarjale toidumenüü. Kui aga aega jattub, siis loob soje jst. konjulendi hr. Zärisega tarjafotus „taristab“ hooletuid ja ükstõiliseid peremehe 10-kroonise rahatrahwiga — raamataasta heaks.

Kõitjale teadmist, süstust ja headust — on lipukirjaks Nõmmeküla kontrollassistendil prl. Selma Metsamärdil. Euleidunud tööse, mis tarjamajandusele talus — nii leime prl. Austra Gruzise juba mitmendat aastat agaralt

Kaarel Innos kuwendat aastat Erra wallawanemaks.

1929. a. alates on Erra walla „rahwanemaks“ eestijulik ja arufam põllumees Kaarel Innos, kes sünd. 22. märtsil 1899. a. Erra wallas, Erra-Walla külas, „Suure Mallepõllu“ talus põllumehe pojana. Pariduse omandas Erra-Walla kõrg. algkoolis. Kaitsewäes teenis 1921.—1923. juurtülitawelajana. K. Innos waliti wallamolitokku 1927. a. ja hilisajal walla rewisjonikomisjonis. 1929. a. waliti ta wallawanemaks, kus püüdnud luui seinini. Erra walla majandus on K. Innos'e walitsemise ajal paranenud. 1932. a. ehitati uus moodne wallamaja ja samal ajal soetati uus walla hooldealuste loda, kus on igal hooldealusel omaette tuba ja hooldealuste järelewaatajal oma ruumid. Tannawu algas uue 6-kl. lohekorde kinnist algkoolinaja ehitamine, mis juba tannawu sügisel katuse alla wiaotse ja täiesti valmist ehitatule 1936. a. sügiseks. Walla 3. il. teede trumbid on wallawanem leitud kõik ajendada kementtorudega. Küüdi lordi wallarahwas pole enam loimel aastal tannud, sest need tehatse kõik raha eest.

Kaarel Innos

mitmelelele rahwaga on wallawanem hästi toime tulnud.

Wallawanem K. Innos on Erra wab. tulitõrje ühingu eimeheks loenemat aega, juhtides ühingu eestijulijelt. K. a. sügisel tuli Erra tulitõrje meeslond eimehele lohale priitide wõitlusel Sõgumise kihelkonnas. Siis tegutseb wallawanem weel Erra Kartuliühingu rewisjonikomisjonis, Erra Noorpoole Seltsis „Agu“ ja kaitseleida tegewlittemena. Siit on näha, et tisedal wallawanemal ei tõi ta ülejõn jeltstonna töö. Kui heita pilgu wallawanema talu, siis on see loodustilist wäga ilufas lohas ja hästi korraldatud.

Wana laulja waikis...

Otto Ruut surmud.

Esmaspäewal suri Tõrwos walitelt oma lodus hilisema rahwusliku tõuujaja wimajaid tegelast, end. Wana-Wändra algkooli juhataja Otto Ruut, 67. a. wadadules. Saatuslikult wanale töömehel sai jüri tõrjapõletit ja südamehaigus. Kadumit jäi leinama 8 last, kellest 2 poega on juba ise looljuhatajad, kuna 3 nooremat last täiwad alles loois.

Põdunu oli laiemalt tuntud lauljate ringlonnis, ta oli agaraks loorijuhata, üldloolupidudel laulnpeo ja kanuu tõrwat paremaks tenoriks. Laulupidudest on ta oja mõinud kõigist — eimehele aastaste jülapõlpena, hiljemalt lauljana ja loorijuhana. O. Ruut sündis 29. aug. 1868. a. Koorikülas loolõpetaja pojana. 18-aastajana lõpetas Zimje feminari loolõpetajana ja oli koorikülas 2 a. õpetajaks, mille

järele õppis mõisawalitsejaks. Sellel ajal wõitis Wiljandis 1891. a. oja wõidulaulmijelt kooriküla 6-klitmelises looris, mille ne sai 1. auh. kuni 1906. a. oli ta Wenenmaal trahw Wusjini-Puhtini mõisade walitsejaks ja peawõlilits, kuid rahwusteste kartusel ajus tagasi lohimaaale Wana-Wändrasse algkooli juhatajaks. Sellel lohal püüis 19 a., juhataldes kolme loort looraga, mis ta ta ise ajutas. Ta oli hariduslele ja tarwitajate-ühingu ajutajaks ja gümnaasiumihoone mõtte algatajaks ja õhujajaks. Kooride tarwis loompuuteris lauludele wille, millest praegugi Wändras lauldas. Ükste loolitamise hõlbusamiks ajus W. Wändrast üle Kabela algkooli õpetajaks, kus töötas kuni 1931. a. pensionile minekani, mil tuli Tõrwos meelma wamusepäewi.

Keerulised lood õisu mõisaga.

Piimanduse arendamise keskkohta omaniku küsimus. Põminil ja p.-k. „Estonia“ lahkuminewad kawatsused.

Meie piimanduse arendamise keskkohta, õisu mõisa saatus on juba pikemat aega loimine. Wõis on reudil p. t. „Estonia“ lääes, kuid riit tagast küüd majapidamist ühes piimandustooli ja kassimeetereiga „Estonia“ üle wõtta; uuest peremeheks on mõeldud eriline riitit ettewõtte wõi sihtasutis „Õisu piimanduse instituit“.

P. K. „Estonia“ omalt poolt on loom awaldanud osta õisu mõis riigilt pärisomandulets. Seega kumbalgi õisu juhtes loitaks lahkumisevad kawatsused. Põllutõõ-ministeerium loobab, et ta saab õisu mõisa „Estonia“ küüsi kätte; „Estonia“ ringlonnaw rõhutatud, et õisu reudileping on mawew weel 15 aastat, sellega aega küll. Et praegune lojutaja ei mõtle õisust loobuda, näitab seegi, et tannawu tehli hoonete juures põhjalik remont ja lowadel tehatse alguist mitme uue hoone ehitusega.

Õisu ülewõtmist riigi kätte põhjendati sellega, et ministeerium tahab arendada lohejoonima ja püstitada uust ehitust, wida tal olets kergem teha, kui mõisa majapidamine on riigi lääes. „Estonia“ oli nõus õisumale.

Kontrollassistent E. Rähni. Noormees, kes elab oma ideadidega põllumehe paremale tulewikule. Tõõdunud Pärnurne k. ü. Järwamaal. Mitanud Wirumaa loetwore l-ühingu, töötas seal kaks aastat ja mõõdunud lowadel waliti assistendiks W. Jaagupi l-ü. ringile. Eilmapiilgul tegeleb W. Jaagupis tööst wabal ajal Aug. Mäigu draama „Moodne kain“ lowastusega.

Kontroll-assistent Elga Ots. — Tahet ja teotsemisimbu peitub palju selles Wirumaa neius, kes kuure andumusega oma alale, töötas Anija l-ühingus Harjumaal.

Palju optimistliku meelt, mis tiuwastab Wändra 2. l-ühingu assistent, prl. Erna Kull tema rännatul.

Endel Kartau on tõine ja hoolas töömeeb kambja l-ühingus Tartumaal.

lool loobuma, kui ta saab tagasi majapidamisse mahutatud raha, umbes 200 tuhat krooni. Weel looti tingimuseks, et ülewõtmise toimus 1. mail 1935 ja loobadew summa lojutaja loje puhtas rahas.

Nähtawasti põllutõõministeeriumil ei ole wõitluste — aj jü wõitelt.

P. K. „Estonia“ loiges läbirääkimised lope-latuse, põllutõõministeerium aga ajas asja pihtilaja edasi.

Wahpeel wihastati „Estonia“ kinnijutubega, nagu hoitaks õisu majapidamist ja lül wõi loobandusest loobadate summadega (wõi ta ümberpõrd.). „Estonia“ nõuloga ajustas küüd õisu ministeeriumile mitte üle anda, waid ümberpõrdust, osta maa ja hooned pärisomandulets.

Sealjures oleks „Estonia“ alati walmis ministeeriumiga loos töötama loolide ja lohejoonima arendamise asjus.

Küüdas õisu omaniku küsimust edasi lahendamise, selle lohia puuduwad praegu andmed.

Õigu tähendatud, et õisu mõisa ajutusel on meie piimanduse arendamises lool tähtsus: sin on piimanduslool meiereise etelamistamisest, õppe- ja kassimeetere, antakse wälja lojutumistulisi piimanduse alal loelworele jüülele, korraldatuse mitmelelelele loolus jü.

On ette näha küüdi loheandeid, mil puhul loadeti, et need täiwad eraettewõitete üle jü.

Wesi mootori kütteinena.

(C) Põhja-Ameerikas on leitud edulaid loheid mootorite loimapanemiseks — wee abil. Selle uue loemise idee, millele Am. ajakirjandus ennustab suurt tulewikku, sejab selles, et wesi lohatatule loimareks, hapnikust ja wesiinist elektril abi. Mõlemad gaasid ühendatule, lohejärele elektril loogu abi ja nende ühendamisest loetunud pihawatus paneb mootori tööse.

See printsiip ise polegi uus, tema elluwõimisel põrgati aga jüni wõitmatule talistule; tehnikas ei tannud jüni, kuidas on wõimalik tuumendata aparaadile hääoohu-tul terawet loimadamat wesiinist. Ameerika loeburid on küüd aga jellost loistulete üle jaanud.

Pildil pahemal: Kontrollassistent prl. Edda Karro Koikülas, Valgamaal. Keskel prl. Herta Vahi — teenib Pikavere kontrollühingus Harjumaal. Teostab kontrolli ka peaminister K. Eenpalu talus ja teeb samas sõdaelaweid. Paremal prl. Selma Metsamärt — Nõmmeküla kontrollassistend.

Valitsus linahinda kindlustamas.

Linakasvatus stabiliseeritakse seadusega. Loota, et linahinnad eelseisval hooajal piisivad kõrged.

Luuakse linahinna kindlustamise fond.

Õhutamise ministri poolt määratud linahinna kindlustamise seaduse eelnõu, mis esitatud riigimajandusnõukogule, tuli seal 24. septembris lugemisel arutajale.

Selle seaduse vajaduse kohta selgub seaduse seletuskirjas muuseas, et riikliku iseseisvuse aastatel ei ole linakasvatus meie põllumajanduse omandanud stabiilset seisukohta. Aastatel 1905—1914 oli lina kasvupind Eesti riigi praegustes piirides 44.000 ha, 1921—1930 oli see keskmiselt 32.000 ha ja 1932. a. langes koguni 14.700 hektarile. Viimastel aastatel on lina kasvupind jälle tõusnud, ulatudes käesoleval aastal 25.000 ha-le.

Kasvupinna tõusmisel on olnud tingitud linahinna tõusmisest maamaturul, kusjuures on ilmnenud nähe, et aastateks, mil hind on olnud rahuldav ja linakasvatus kõrgi tasul, meil lina kasvupind ei ole jõudnud seevõrd laieneb, kui võrd see oleks olnud tarvilik meie rahva ja põllumajanduse huvide seisukohalt.

Linakasvatuse edendamisel on üksikasjalikult stabiliseerida meie linakasvatust selle, kusjuures lina kasvupind peaks kujunema 30—35 tuhande ha. piirides. See annaks kindu 10.000 tonni aastas, millest peale vmatarvete rahuldamise läheks ekspordiks 8—8,5 tuhat tonni.

Teoõhulolev linakasvatuse edendamise seadus näeb ette linahinna kindlustamise, linahinna vähenemise korraldamise, linakaubanduse ja linaharimise korraldamise sferis ning lina kasvatus, loomast ja kvaliteedi kontrolli korraldamise.

Linahindade kindlustamiseks luuakse Pitalaenu Panga juurde linahinna kindlustamise fond, mille tuludeks on maatulunduskapitali eelarvega fondi määratud summad ja eksporditajalt võetavad maksud eksporditud lina kilogrammi. Sellest fondist halatakse

linahinna kindlustamise seadusega. Loota, et linahinnad eelseisval hooajal piisivad kõrged.

Õhutamise ministri poolt määratud linahinna kindlustamise seaduse eelnõu, mis esitatud riigimajandusnõukogule, tuli seal 24. septembris lugemisel arutajale.

Selle seaduse vajaduse kohta selgub seaduse seletuskirjas muuseas, et riikliku iseseisvuse aastatel ei ole linakasvatus meie põllumajanduse omandanud stabiilset seisukohta. Aastatel 1905—1914 oli lina kasvupind Eesti riigi praegustes piirides 44.000 ha, 1921—1930 oli see keskmiselt 32.000 ha ja 1932. a. langes koguni 14.700 hektarile. Viimastel aastatel on lina kasvupind jälle tõusnud, ulatudes käesoleval aastal 25.000 ha-le.

Kasvupinna tõusmisel on olnud tingitud linahinna tõusmisest maamaturul, kusjuures on ilmnenud nähe, et aastateks, mil hind on olnud rahuldav ja linakasvatus kõrgi tasul, meil lina kasvupind ei ole jõudnud seevõrd laieneb, kui võrd see oleks olnud tarvilik meie rahva ja põllumajanduse huvide seisukohalt.

Linakasvatuse edendamisel on üksikasjalikult stabiliseerida meie linakasvatust selle, kusjuures lina kasvupind peaks kujunema 30—35 tuhande ha. piirides. See annaks kindu 10.000 tonni aastas, millest peale vmatarvete rahuldamise läheks ekspordiks 8—8,5 tuhat tonni.

Õhutamise ministri poolt määratud linahinna kindlustamise seaduse eelnõu, mis esitatud riigimajandusnõukogule, tuli seal 24. septembris lugemisel arutajale.

Selle seaduse vajaduse kohta selgub seaduse seletuskirjas muuseas, et riikliku iseseisvuse aastatel ei ole linakasvatus meie põllumajanduse omandanud stabiilset seisukohta. Aastatel 1905—1914 oli lina kasvupind Eesti riigi praegustes piirides 44.000 ha, 1921—1930 oli see keskmiselt 32.000 ha ja 1932. a. langes koguni 14.700 hektarile. Viimastel aastatel on lina kasvupind jälle tõusnud, ulatudes käesoleval aastal 25.000 ha-le.

Kasvupinna tõusmisel on olnud tingitud linahinna tõusmisest maamaturul, kusjuures on ilmnenud nähe, et aastateks, mil hind on olnud rahuldav ja linakasvatus kõrgi tasul, meil lina kasvupind ei ole jõudnud seevõrd laieneb, kui võrd see oleks olnud tarvilik meie rahva ja põllumajanduse huvide seisukohalt.

Linakasvatuse edendamisel on üksikasjalikult stabiliseerida meie linakasvatust selle, kusjuures lina kasvupind peaks kujunema 30—35 tuhande ha. piirides. See annaks kindu 10.000 tonni aastas, millest peale vmatarvete rahuldamise läheks ekspordiks 8—8,5 tuhat tonni.

Linahindade kindlustamiseks luuakse Pitalaenu Panga juurde linahinna kindlustamise fond, mille tuludeks on maatulunduskapitali eelarvega fondi määratud summad ja eksporditajalt võetavad maksud eksporditud lina kilogrammi. Sellest fondist halatakse

Linahindade kindlustamiseks luuakse Pitalaenu Panga juurde linahinna kindlustamise fond, mille tuludeks on maatulunduskapitali eelarvega fondi määratud summad ja eksporditajalt võetavad maksud eksporditud lina kilogrammi. Sellest fondist halatakse

Rootsi kuke ja meie lamba hind võrdne.

Rootsiist ostetud tõuloomade ja lindude kõrge hind.

Tõuloomade eest, mis Eesti linakasvatajate jelts neil päevil Rootsiist ostis, makseti kuni 40 Rootsi krooni tüki, kesmine hind oli 25 kr. ja odavam 15 kr. Meil on kute hind 3—5 kr. Seega linnakasvatuse Rootsiis jama palju, kui meil lammas, kelle hinnaks meil on 30—40 kr.

Rootsiis meie mehed maksid lammas eest 125 kr. tüki. Sama hirm on ka sigade hinnavahe. Kolme inglise tõugu sea eest, 10—12 kuud vanad, nõuti 350 Rootsi kr. (100 Rootsi krooni = 95 Eesti kr.). Eestiis müüdi Rootsiisale tõugu 100 kr. tüki ja laupoolne põrnugi halvem kui Rootsiis.

Kalkulatsioonid linnakasvatusele: maksta 40 kr., hanekest 25 kr. ja partideist 15 kr. tüki; meil on tõuloomade hinnad vastavalt 10—20 ja 5 kr., kuna pardid pole meie juures võrre võrre hinnas kui kute.

Rootsiist ostetud tõuloomad ja sead jama-

deti küt sugulamadest mere värskenadest, kuna 37 tõuloomast läks enamasti erajilute majapidamistesse. Peale kuke lide õhki tõulambaid S. Klaus Kloogalt, Enno talu omanilt Kallastele Elvast, E. Tummelton Keilast, E. Tooming Pärnu lähebalt, A. Säägama Värdalt, J. Proodel Jijalt, S. Viikur Purilast, J. Lindlaar Antlast, J. Kirjas Jõgewart, R. Söderbe Raastalt, L. Palm Wiljandimaalt, Wõhustalt, S. Reinhold ja J. Kaarna Väike-Maarjast ja R. Reinhold Väinemaalt, Väitnalt. Tõulambaid leid veel Eesti majapidamistest, Eesti seemneliitajadest Eestis mõis Saaremaal ja Rootsiis põllutööd.

Mitmesuguse loomade ja lindude pere loomatais mereveest Stockholmist Tallinnast hõsti välja. Annull mõnel lambal läks tüht lohti. Kuteid aga võõrustajad hõljusti merel ja lastid lagu aeg laulu.

Sead nõu lugejale.

Wastus lugejale nr. 23.971.

Praegu võite veel rahulikult jildi all töötada, ilma et appinud tõelise kutses omanike. Seadust jeni veel laenatud ei ole ja pole ka ette näha, et seda niipea tehakse.

Wastus lugejale nr. 44.528.

Õigust ministri poolt määratud linahinna kindlustamise seaduse eelnõu, mis esitatud riigimajandusnõukogule, tuli seal 24. septembris lugemisel arutajale.

Linahindade kindlustamiseks luuakse Pitalaenu Panga juurde linahinna kindlustamise fond, mille tuludeks on maatulunduskapitali eelarvega fondi määratud summad ja eksporditajalt võetavad maksud eksporditud lina kilogrammi. Sellest fondist halatakse

figuriit tee valmistamise all, see jää meile tumbledas. Käsitajate tööstus on loomulikult mahustatud.

Wastus lugeja nr. 23.341.

Kahju taha küllamine kunagi ei tee. Soovitavam on teha küllida rahumaadele — alalistele heina- ja tarjamaadele — seal annab ta võrre rahalikult tulu, kui põllule lämbes, kuna ta hõlbab propertioonis rõhku ilma teha teha, mida hein vajab. Kui tahate aga tingimata tulla põllule tulla, siis soovitan teha teha teha tulla. On mõnes põllumurgas veel tekkimise hanged ja on karta orajate lämbumist, siis taha küllamine hangedele päästame orajate taha mõjude all. Tüht lõmbas päitefektivi intensiivsemalt liigi ja paneb lume julama.

Üldiselt tüht ju kuigi palju toitainet ei sisalda. Tahame efekti näha, tuleb tulla jama oma 10 totti, s. o. 60 puuda tiimule tulla.

Wastus lugejale nr. 5704 ja 5180.

Püsi lüba manemate vastutustel antakse alles alates 18. a. loomadele. Kähefümmen aastajelt saab püsilüba juba teiseks, manemate vastutusteta. 15—16-aastastele noormeestele püsilüba milgi tingimisel ei anta.

ne, õigemini küll noor tüdruk. Tema nägu olin ma praegu aktua taga näinud. „Mida ja siit õhki?“ langes ta mulle näkku, seistes vihmast nõretavana minu ees, silmadega, mis särasid nagu välgud. „Olen siin võõras, kes pimeduse ja vihma eest kaitses õhki, nagu sinagi,“ vastasin. „Ja pealegi olen nii haige, et maeralt jalg seijan.“

„Haige oled ja?“ küsis ta veidi pehmemalt. „Ta nägi minu ranitsat, müsti, kaarditaskut, pikkilma, kaamerat, kõik esmajärgulise määritusega. Ta pöördus ümber minu poole ja tema pilgud olid teravad nagu naafid.“

„Oled ja küsi?“ küsis ta järskult.

„Ei.“

„Kõneleb ja tütt?“

„Jah.“

„Ma vaatam sinu palid läbi. Ara liiguta, seda soovitan sulle heaga.“ Ja ta tegi liigutuse oma möö poole, kus rippus pikk nuga tupeas.

Mul oli süda nii paha, et ma ütles tõuse ja järgmise voodini tügerdaksin. Tüdruk õhki minu asjad väga põhjalikult läbi, eriti kütis tema tähelepänu kaardipallid nähtu. Siis tuli lord minu taskute lähte: kirjastaku ja rahastaku muriti põhjalikult läbi, kuid kütis ei paistnud ta leidvat seda, mida ta õhki.“

„Sa ei valeta,“ ütles ta viimaks, kui ta kütis läbi oli tügninud. „Sa oled võõras ja kaugel. Kas ja väga haige oled?“

„Jah, piiti türat, kui halb mul on. Aga kes siis sina oled?“

„Mina elan siin,“ seletas ta.

„Kas ja võid mulle midagi pealelaotamiseks laenata? Mul on nii külm, et ma värisen.“

Ta tõstis ühe luugi üles ja võttis sealt välja neli vaipa, millest ta kaks mulle peale laotas. Siis tõmbas ta oma täielikult määratud riided seljalt, riputas nad kuitama, kaitus minu omi, pööras nad ümber, pani veel puud peale ja talitas järgitvael onnis, nagu ei oled mind olemas. Siis astus ta voodi juure, kus mina lamasin, kuna kogu tuba näis minu ümber keerlewat. Ta puudutas minu laupa.

„Sa pead enne homme hommikut siit läinud olema,“ ütles ta. „Kas ufud, et launad nappi?“

„Nappi?“

„Jah, nappi.“ Ta läks kolde juure ja võttis ühest osavalt peidetud seinakapist pudeli, kallast sellest midagi plekkannasasse, tuli minu juure ja kütis mul juua. Peaaegu oleksin peetri siju lõhnast juba offendama hakanud.

Järsku oli mulle selge: olin sattunud postaripruunija loopasse. Ümelt lõhn, mida ma olin tunnud ja mitte osanud selgitada, pahvatas mulle peetrilt künne tõrda tugevamini vastu.

Kas ja nappi ei saa juua?“ küsis ta ja maatas mulle murelikult otja.

„Ei. Mul läheb süda juba lõhnast pahaks. Anna mulle parem üts vaip veel.“

„Sa pead nappi jooma, et sa terveks saaksid ja enne hommikut siit lahkuksid. Muudu on sinuga lõpp.“ ütles ta, kuid pani mulle tiiski veel ühe vaiba peale. Siis tühjendas ta ise peetri, istus tule ette järile ja jäi tükiks ajaks mõtetesse, selg minu poole. Siis tõusis ta ja astus minu juure:

„Kas ja veel itka nii haige oled?“ küsis ta.

„Jah, aga nüüd läheb aegamööda paremaks. Anna mulle mu termospudel. Taham lohvi juua.“

„Nappi pead ja jooma, et sa terveks saaksid, jett ja pead veel õhki siit lahutama,“ ütles ta jonnakalt.

Hakkasin asjast aru saama: jõngus oli ju mehi, võib olla koguni terve hull, kes nüüd õhki välgas olid ja oma jooti müüsid. Kui nad tagasi tules leiaksid, et nende pesa on leitud, siis nad küll palju ei hoolits ja talitaksid ühe võõra lõrnale. Tüdrut väljandemise järele ofustabes arvastu, et siin elavad kõige halvemat sorti mustlased.

„Siin kohu on külmaks läinud,“ seletas tüdruk, olles seda katsumud. „Teen ta sulle soojaks. Võib olla võid lohvi nappi juua?“ tegi ta mulle ettepaneku ja tühjendas pudeli siju kallasse, mille ta asetask tulle. Ta läks jälle seina juure ja võttis salakapist nappi. Siis istus ta mulle päris lähedale ja kordas: „Sa pead terveks saama ja siit kaduma.“

Ta oli nii kurnis nagu patt, kui ta järgimäel seal istus. Kuid tema suust hoo-vas püstari lõhna, nii et pidin näo ära keerama.

Kohu hakkas varsti aurama ja tüdruk segas selle nappiga pooleks, suure plekk-truusi sisse, mille ta mulle ulatas. Sundis- sin end kogu jõust seda jalki alla hingistama, ilma et offendama hakata. Ja jain sellega toime, kuigi ma mitu korda pidin truusi huultelt eemaldama. Tüdruk tegi veel ühe truusitüki segu ja sellegi ueclasiin alla. Siis lubas ta enesele ije paar truusi nappi.

Seitsin jälle pikali. Ei kehtnud kuigi kaua, kui hakkasin tundma nappi mõju oma kehask. Siinlaab läksid raskets ja pidin peaaegu magama jääma. Kuid tundsin end nüüd idepoolset parentini.

See ei lähe, mõtlestin, kui ma siia magama jään ja mehed tagasi tulevad, saan kindlasti noa rindu. Toas taunis enje ette ümiseses mustlastidruul. Piiritus hakkas oma mõju avaldama.

Kõnitsin voodist välja. Mu pea kütis nappist ringi, kuid mul oli parem olla. Mu riided ei olnud ammu mitte kuitwad, kuid suurema osa panin tiiski selga, istuisti tule ette järile ja süütasin piibu.

Tüdruk tantsis edasi, ilma et ta minu poole oleks pilknugi heitnud, tantsis pehmet, rütmilist tantsu, mille juure ta taja-lest ümises. Siis jäi ta äkki minu ette seisuma, wajus mulle sille, võttis mul piibu huust ja tõmbas paar sigavat mah- wi.

„Beame rõhku nappi jooma. Ta ei mõju nüüd enam,“ ütles ta, kui ta natute oli juitsetanud.

„Ara joo enam nappi, laps,“ ütlesin talle. „Sa oled liiga noor ja liiga ilus, et end nappiga raisku ajada.“

Ta hüppas naerdes püsti, läts kapi juure ja kallast omale veel truusi wiina.

„Kas tead, kes ma olen?“ küsis ta, kui ta jälle minu ees seijis. „Kas tead, kes ma olen?“ kordas ta ja naeris lõikawalt.

„Mustlastidruul olen mina, siin, mustlastidruul olen mina, ha-ha-haa! Võta mind nüüd, kui ja tahad, aga enne hommikut pead ja läinud olema!“ Ta wajus mulle sille ja pani oma käsivarred mulle laela ümber.

„Võta mind!“ jostikas ta. „Võta mind!“

Tema silmadel oli imelik pinew läige. „Kas tead, kes ma olen? Mustlastidruul olen mina, ha-ha-haa! Olen purjus, aga meie wajame veel enam nappi! Kas kuulad, ja pead mind täna õhki võtma, kuid eune hommikut pead olema siit läinud. Anna mulle rõhku wiina!“

Ta katkus päästi tõusta, aga tema leha oli tahtetult minu silles, tema liikmed ei kuislanud jõna, ta oli joobnud.

Tema pea langes taha minu lähivarrelle, tema riud tõusis ja wajus ühetalokkelt, ta magas rahulikult ja raskelt.

Jäin tule juure istuma, magaw tüdruk minu silles ja waatastin tema noort kurnist ihu, tema ronnusti juukseid, tema tumedat kehawärmi ja terawat kaunist profiili. Ta oli tõeline kaunis. Mõtle- si tema enje sõnadest: „Kas tead kes ma olen? Mustlastidruul olen, ha-ha-ha!“ Miti ta oli ja teijets ei saaks tema kunagi, ei huldaks ial etada teist elu kui praegune.

Ta kuulns rahwale, kes elas wäljaspool seadusi. Kui oleksin olnud miljonär ja wõinud tema oma kurnisse kodusse, ja teinud temast oma naie, siis ei oleds ta küls ajaksti hntunud minu juure jääda. Ta oleks jälle läinud sinna tagasi, kus ta kodus oli, maanteele, metsadesse. Ta oleks üles tõusnud ihel pool, riietatuna kallistesse riietesse, kallihinnaliscimate ehetega õlgadel, jumaldatud oma ilu poolest meeste ja naiste poolt, oleds purjus tõstnud oma wahuwiina klaasi, oleds selle tühjaks joomud põhjani, klaasi wiru- tanud vastu põrandat puruks ja hüü- nud: „Kas teate, kes ma olen? Mustlastidruul olen ma, ha-ha-haa!“ Oleds lah- kunud peolt ja oleds wälja läinud oma kindpriide sugulaste juure maanteile ja tänawale, kus nende lobu.

Aga nüüd, kus ta magas, kui tema juu ei hüüdnud enam wiina, ei kõneleud la- baseid ja inenud jõnu, nüüd oli ta kurnis nagu kumingatitar muinasjutus.

Jstusin nii kaua tule juures, kui ma seda wõimalikult pidaistin, oma kurnis loorem silles, waatastin wähest kella ja kui hakkas hommik lähenema, aetajin tüd- ruku etteaatlikult voodi. Siis tõmba- jin riided täielikult selga, wõtsin seljatoiti

